

Resultaträkning

	190101- 191231	180101- 181231	Not
Redovisning i kkr			
Verksamhetens intäkter	210 661	161 469	1
Verksamhetens kostnader	-152 254	-150 974	2
Avskrivningar	-33 468	-30 135	
Verksamhetens nettoresultat	24 939	-19 640	
Finansiella poster	-25 814	-27 219	
Periodens resultat	-875	-46 859	

Balansräkning

Redovisning i kkr	2019	2018	Not
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	21 521	25 793	3
Materiella anläggningstillgångar	<u>513 296</u>	<u>540 038</u>	4
Summa anläggningstillgångar	534 817	565 831	
Omsättningstillgångar Hotel von Kraemer	78	76	
Kortfristiga fordringar	39 313	39 905	5
Kassa och bank	<u>28 698</u>	<u>32 464</u>	6
Summa omsättningstillgångar	68 089	72 445	
Summa tillgångar	602 906	638 276	
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital, ingående värde	-125 343	-78 484	
Periodens resultat	<u>-875</u>	<u>-46 859</u>	
Summa eget kapital	-126 218	-125 343	7
Avsättning pensioner	<u>13 544</u>	<u>16 379</u>	8
Summa avsättningar	13 544	16 379	
Lån i banker och kreditinstitut	675 000	675 000	
Checkkredit	<u>20 398</u>	<u>61 001</u>	
Summa långfristiga skulder	695 398	736 001	
Kortfristiga skulder	<u>20 182</u>	<u>11 239</u>	9
Summa kortfristiga skulder	20 182	11 239	
Summa eget kapital, avsättning och skulder	602 906	638 276	

Kassaflödesanalys

Redovisning i kkr	2019	2018
Den löpande verksamheten		
Periodens resultat	-875	-46 859
Avskrivningar	33 468	30 135
Minskning/ökning av kortfristiga fordringar	592	2 251
Minskning/ökning av kortfristiga skulder	8 943	-7 465
Minskning/ökning av omsättningstillgångar	-2	5
Förändring pensionsskuld	-2 835	5 434
Kassaflöde från den löpande verksamheten	39 291	-16 499
Investeringsverksamheten		
Egna nettoinvesteringar	-2 454	-2 603
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-2 454	-2 603
Finansieringsverksamheten		
Minskning/ökning av långfristiga skulder	-40 603	-13 999
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-40 603	-13 999
Avrundningsdifferens	0	0
Förändring av kassaflöde	-3 766	-33 101
Likvida medel vid årets början	32 464	65 565
Likvida medel vid periodens slut	28 698	32 464

Noter

Redovisning i kkr	2019	2018
Not 1 – Verksamhetens intäkter		
Abonnemang – alla regioner	132 357	88 305
Fraktionsintäkter	52 892	51 173
Övriga intäkter	205	163
Hotel von Kraemers verksamhet	25 207	21 828
Summa	210 661	161 469
Not 2 - Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader och arvoden	-36 253	-39 790
Köpta tjänster	-6 281	-5 209
- varav kostnad för räkenskapsrevision	-120	-150
Hyra, drift, energi	-48 796	-47 882
Serviceavtal	-33 117	-32 363
Forskning och utveckling	-253	-428
Övriga kostnader	-2 207	-1 160
Hotel von Kraemers verksamhet		

- Personalkostnader	-11 111	-9 373
- Hyra, drift, energi	-9 559	-9 856
- Övriga kostnader	-4 677	-4 913
Summa	-152 254	-150 974

Not 3 – Immateriella anläggningstillgångar

Ingående värde	25 793	30 104
Årets investeringar	87	120
Årets avskrivningar	-4 359	-4 431
Redovisat värde vid årets slut	21 521	25 793

Not 4 – Materiella anläggningstillgångar

Ingående värde	540 038	563 259
Årets investeringar	2 367	2 483
Årets avskrivningar	-27 219	-26 850
Periodiserade avskrivningar	-1 843	1 212
Förändring hotellets anläggningstillgångar	-47	-66
Redovisat värde vid årets slut	513 296	540 038

Not 5 - Kortfristiga fordringar

Kundfordringar	7 754	8 820
Skattekonto	241	114
Redovisningskonto moms	6 696	7 251
Förutbetalda kostnader	16 040	15 858
Upplupna intäkter	4 429	3 828
Övriga kortfristiga fordringar	5	5
Hotel von Kraemers kortfristiga fordringar	4 148	4 029
Summa	39 313	39 905

Not 6 - Kassa och bank

Handelsbanken och Swedbank	7 311	7 319
Nordea	8 917	18 919
Hotel von Kraemers kassa och bank	12 470	6 226
Summa	28 698	32 464

Not 7 - Eget kapital

Ingående eget kapital	-125 343	-78 484
Årets resultat Skandionkliniken	-685	-44 477
Årets resultat Hotel von Kraemer	-190	-2 382
Summa ackumulerat resultat	-126 218	-125 343

Not 8 - Avsättning pensioner

Ingående pensionsskuld	-16 379	-10 945
Förändring under året		
- Nyintjänad pension	-1 477	-4 067
- Ränteuppräknig	-410	-306

- Löneskatt	-458	-1 061
- Rättning skuld	5 276	0
Pensions-skuld Hotel von Kraemer	-96	0
Pensions-skuld vid årets slut	-13 544	-16 379

Not 9 - Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder	-6 045	-916
Redovisningskonto moms	1 499	1 499
Upplupna semesterlöner och sociala avgifter	-3 585	-2 479
Upplupna pensionskostnader, avgiftsbestämd	-1 490	-1 254
Upplupen ränta obligationslån	-6 279	-6 279
Övriga upplupna kostnader och skulder	-1 102	412
Hotel von Kraemers kortfristiga skulder	-3 180	-2 222
Summa	-20 182	-11 239

Redovisningsprinciper

KAS följer de redovisningsregler och lagar som gäller för kommunalförbund. Inga beloppsgränser tillämpas. Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i årsredovisningen som i delårsrapporten. Periodisering av intäkter och kostnader sker löpande.

Patientintäkterna är uppdelade i två delar. En abonnemangsdelen som alla landets regioner betalar och som är beräknad på antal invånare i respektive region. Den faktureras en gång för hela året och periodiseras månadsvis över räkenskapsåret. Den andra delen är fraktionskostnaden som faktureras respektive ägarregion per patient efter behandlingstidens slut. Fraktionsintäkterna bokförs i samband med faktureringen.

Alla kostnader som avser etableringen av anläggningen, och som ansetts tillföra ett mervärde till anläggningen, har bokförts som investering och redovisats som pågående projekt fram till verksamhetsstart. Största delen av investeringar och pågående projekt aktiverades från den 1 september 2015. Den sista återstående delen av projektet aktiverades under 2016.

Avskrivningarna periodiserades under de fyra första åren eftersom anläggningen då inte utnyttjades till sin fulla kapacitet, vilket innebär lägre förslitning. Gäller endast anläggningar med en avskrivningstid längre än fem år. Från 2019 har dessa periodiseringar börjat återföras.

En analys om huruvida hyresavtalet med Akademiska hus är att betrakta som operationell eller finansiell leasing har gjorts. KAS anser att avtalet kan klassificeras som operationell leasing och redovisar det som sådan. Motiven är att de ekonomiska fördelar och ekonomiska risker som förknippas med ägandet inte överförs på leasetagaren utan fortsatt ligger på leasegivaren så som ägare till hyresobjektet. Hyresavtalet är ett 25-årigt icke uppsägningsbart avtal.

Minimileaseavgifterna redovisas i fotnot¹.

¹ Minimileaseavgifterna fördelar sig enligt följande (kkr)

Förfallotidpunkt;	Inom 1 år	Senare än 1 år men inom 5 år	Mer än 5 år
	45,7	183	667

Verksamhetens mål och måluppfyllelse

Skandionklinikens verksamhetsmål är indelade i strategiska mål och övriga mål. De strategiska målen är i sin tur indelade i fem perspektiv: patient, forskning och utveckling (FoU), medarbetare, process/verksamhet och ekonomi. Utöver de strategiska målen har Skandionkliniken identifierat övriga mål och förändringar som påverkar kommunalförbundets verksamheter

Merparten av målen formulerades i samband med verksamhetsplan och budget 2015-2016, det vill säga i tidig driftsfas och uppstart. Kommunalförbundets verksamhetsmål 2019 bereddes och beslutades tidigt under 2018 innan det nya ekonomiska avtalet infördes och en ny syn på förväntat antal remisser (prognosen) etablerades.

Strategiska mål – Skandionkliniken

Patient

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Vården vid Skandionkliniken håller hög kvalitet och ges utan väntetider	Andel patienter som påbörjat sin behandling inom 7 dagar från datum för godkänd plan vid nationell konferens	90 %	>80 % Subjektiv uppskattning.

Målet nåddes. Det kommer att ses över och eventuellt ersättas av ett mål kopplat till om behandlingarna startar på önskat datum, något som oftast är medicinskt motiverat och därför eftersträvansvärt.

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Patienternas medicinska behov, omvårdnadsbehov och sociala förväntningar tillgodoses	Andel nöjda patienter enligt enkät	95 %	93 %

Målet nåddes. Kliniken har initierat nya arbetssätt som ska bidra till ytterligare höjd patientnöjdhet.

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Jämlik vård	Andel landsting/regioner med geografisk fördelning av patienter i relation till befolkningsunderlaget i respektive landsting/region	90 %	

Måluppfyllelsen kan inte bedömas eftersom den slumpmässiga variationen, framför allt i de mindre regionerna, gör att styrtalet för detta mål behöver justeras.

Process/verksamhet

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Fastställda vårdvolymerna uppnås	Antal utförda behandlingsfraktioner	9 000 (ursprunglig plan 13 250)	7 699

Målet uppnåddes inte. Den prognostiserade ökningen av antalet behandlingar har uteblivit. Analyser pågår för att identifiera åtgärder som kan stärka patientflödet.

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Aktiv och fungerande avvikelshantering	Antal rapporterade avvikelser per år	> 70	61
	Andel avslutade avvikelserärenden inom 3 månader	95 %	51 % (31 st)

Målen nåddes inte. Det finns ett behov av att se över avvikelshantering, främst för att öka antalet rapporterade avvikelser. En av de rapporterade avvikelserna bedömdes som så allvarlig att en anmälan till Strålsäkerhetsmyndigheten gjordes, patientens drabbades av dock inte av någon skada. Under hösten inträffade ett strömavbrott som inte ledde till skada. Det bedömdes ändå vara ett allvarligt avbrott och en händelseanalys pågår.

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Allas medverkan i fortsatt utveckling och kvalitetssäkring av nationella protonterapi och den distribuerade kompetensen	Alla klinikers deltagande i multiprofessionella nationella tumörkonferenser/videokonferenser och med samtliga professioner företrädda	95 %	-

Måluppfyllelsen kan inte bedömas. Styrtal, måltal och mätmetod behöver utvärderas.

Forskning och utveckling (FoU)

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Möjligheter till FoU är tillvaratagna genom kliniska studier och kvalitetsdatabaser	Andel patienter i kliniska studier	>80 %	<80 %
	Andel patienter registrerade i kvalitetsdatabas av de som tillfrågats och tackat ja till att delta	100 %	-

Målen nåddes inte. Arbetet med en kvalitetsdatabas har gått långsammare än förväntat. Ett beslut om hur man kan komma vidare kommer att tas under 2020. Det saknas en redovisning av antalet patienter som 2019 har inkluderats i studier.

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Experimentell protonstråleforskning etablerad vid Skandionkliniken	Antal projekt	>15	<15

Målet nåddes inte. Skandionkliniken arbetar med 8-9 kliniska studier plus en del andra forsknings- och utvecklingsprojekt inom fysikaliska och radiobiologiska aspekter av protonterapi. Kliniken har exempelvis 12 abstract insända till ESTRO, det europeiska strålnekologimötet.

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Redovisning av forskningsresultat	Antal vetenskapliga publikationer i peer-review tidskrifter	>5	-

Måluppfyllelsen kan inte bedömas eftersom en sammanställning saknas. Under 2019 publicerade flera av medarbetarna vid Skandionkliniken artiklar i vetenskapliga tidskrifter.

Medarbetare

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Nöjda medarbetare	Nöjd medarbetarindex	>90 %	73 %
Kliniken behåller och attraherar kvalificerade och engagerade medarbetare	Andel medarbetare med individuella utvecklingsplaner	90 %	100 %

Målet för nöjd medarbetarindex nåddes inte. Nöjd medarbetarindex mellan 67 och 100 anses vara ett bra/mycket bra resultat.

Målet för individuella utvecklingsplaner nåddes. Alla medarbetare har haft medarbetarsamtal och i samband med samtalet togs en individuell utvecklingsplan fram.

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Låg sjukfrånvaro	Registrerad sjukfrånvaro (% av arbetad tid)	Bibehållen <5 %	5,7 %

Målet nåddes inte. Sjukfrånvaron avser både kort- och långtidssjukskrivna. Vi har haft ett antal långtidssjukskrivna medarbetare under året, vilket försämrar resultatet. Vi kommenterar inte resultatet ytterligare eftersom vi är en liten organisation och det går att identifiera enskilda individer. Vi ser inte att vi behöver göra särskilda insatser avseende korttidsfrånvaron.

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Arbetsmiljöarbetet är en naturlig del av arbetet	Antalet genomförda APT	21	21
	Genomförda skyddsronder	1	1
	Genomförd medarbetarenkät	1	1

Målen nåddes. Arbetsmiljöfrågorna samordnas med verksamhetens styrnings- och förbättringsarbete, till exempel budgetarbete och personalmöten. Arbetsmiljöarbetet ingår i den dagliga verksamheten så att viktiga åtgärder kan genomföras i tid för att ingen medarbetare ska drabbas av ohälsa. Utifrån resultat från skyddsronden och medarbetarenkäten har handlingsplaner formulerats och åtgärder för en bättre arbetsmiljö vidtagits.

Ekonomi

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Ekonomi i balans	Resultat utfall/budget	≥ 0	-0,9 mnkr
Återställt eget kapital	Eget kapital	Återställt 2020	-
Uppbyggt eget kapital Enligt tidigare direktionsbeslut	+ 10 % eget kapital	Senast 2024	-

Målet nåddes inte. KAS når inte det budgeterade resultatet. Orsaken är framför allt uteblivna intäkter, beroende på att verksamheten inte nådde det planerade antalet fraktioner.

Mål	Styrtal	Måltal	Utfall
Hög kostnadseffektivitet	Redovisning av kostnadseffektivitet	Månadsvis	-
	Internationell benchmarking med andra jämförbara protonterapikliniker	I nivå med det internationella genomsnittet	-

Måluppfyllelsen kan inte bedömas eftersom tydliga utvärderingskriterier saknas. Antalet patienter, antalet fraktioner, antalet anställda och ekonomin följs upp månadsvis, nyckeltal har inte identifierats. En benchmarking med andra protonterapikliniker har inte genomförts eftersom inga kliniker med jämförbara förutsättningar har kunnat identifieras.

Övriga mål och förändringar som påverkar kommunalförbundets verksamheter

Ett antal övriga mål och förändringar som påverkar KAS verksamheter finns i verksamhetsplanen för 2019.

Samordnad verksamhets- och ekonomistyrning

Mål 2019: Månadsrapporter och fortlöpande dialog med ägarna är implementerad.

Utfall: Målet är på väg att uppfyllas. Återrapportering i månadsbrev och kvartalsrapporter är under utveckling och dialogen med tjänstemannagrupper och styrgruppen har intensifierats.

Kunskapsspridning

Mål 2019: Kommunikationsstrategi är framtagen, förankrad inom KAS och implementerad.

Utfall: Målet är inte uppfyllt. Diskussioner har inletts och en plan kommer att utarbetas 2020.

Kliniska behandlingsprotokoll/studieprotokoll

Mål 2019: Samtliga påbörjade behandlingsprotokoll/studieprotokoll har en projektplan för framtagande och implementering liksom tidplan för uppföljning. Projekten ska vara resurssatta och samtliga dessa protokoll ska påbörja implementering under 2019.

Utfall: Målet nåddes inte. Arbetet har fördröjts men inkluderas i uppdraget till den forskningskoordinator som sedan oktober 2019 är kopplad till kliniken.

Kvalitetsregisterbaserad uppföljning

Mål 2019: Implementera aktiv användning av kvalitetsregister för samtliga de diagnoser/diagnosgrupper som behandlas vid Skandionkliniken. Arbetet avser både optimering av indata och användning av utdata för FoU samt ledning och styrning.

Utfall: Målet nåddes inte. Styrgrupp nationell protonterapi har tillsatt en arbetsgrupp för kvalitetsregisterbaserad uppföljning av protonterapiverksamheten. I dagsläget ges inte tillstånd för nya nationella kvalitetsregister. En intermediär databaslösning är under framtagande i arbetsgruppens regi. Beslut ska tas under 2020.

Patientfokuserad vård

Mål 2019: Vårdprocessen för protonstrålbehandling är definierad och grund för systematiskt förbättringsarbete. Vårdkoncept utvecklas parallellt med detta arbete. Även vården av utlandspatienter omfattas av detta förbättringsarbete.

Utfall: Målet är inte uppfyllt ännu, men ett arbete är påbörjat. En arbetsgrupp har bildats för att utifrån de vetenskapliga resultaten i PROTONCARE-studien utveckla arbetet med omhändertagande av våra patienter.

Forskning och utveckling (FoU) – strategi och budget

Mål 2019: En uppdaterad strategi för FoU är framtagen och implementering påbörjad.

Utfall: Målet är väsentligen uppfyllt. Enligt förbundsordningen ska KAS svara för att möjligheterna till forskning och utveckling tas tillvara. Uppdraget och ansvarsfördelningen mellan aktörerna inom KAS, samt resursfrågan, är på väg att

förtydligas. Universitetssjukhusen uppger att speciella medel för FoU inom protonterapi inte är anslagna.

Kompetensförsörjning

Mål 2019: Planer för kompetensförsörjning och kompetensutveckling är framtagna och implementerade för samtliga personalgrupper vid Skandionkliniken.

Utfall: Målet är uppfyllt på individnivå, arbete har inletts för kompetensförsörjning och -utveckling på organisationsnivå. I mallen för medarbetarsamtal ingår en individuell utvecklingsplan som varje chef och medarbetare går igenom vid samtalet. Utifrån målen i kompetensförsörjningsplanen har följande aktiviteter genomförts: En ny arbetstidsmodell prövas under ett år med start den 1 september 2019, särskilda utbildningsinsatser för sjuksköterskor och sjukhusfysiker har genomförts för att säkerställa den specialistkompetens som behövs, individuella introduktionsprogram för nyanställda samt en arbetsbeskrivning för rotationssjukhusfysiker håller på att tas fram, de verksamhetsanpassade lönekriterierna har reviderats och vidareutvecklats.

En kompetensförsörjningsplan för verksamheten är framtagen och beslutad.

Strategi för IT

Mål 2019: IT-strategi är implementerad vid Skandionkliniken och med koppling till samarbetet inom KAS.

Utfall: Målet är delvis uppfyllt. En genomlysning av KAS IT-miljö har genomförts och resulterat i förbättringsförslag inom fyra områden. Samarbete har inletts med Region Uppsala för att arbeta vidare med tre av dem. Det fjärde, att öka användandet av Office 365, har börjat implementeras genom nyttjandet av intern kompetens.

Hotel von Kraemer

Mål 2019: Utveckla samarbetet mellan klinik och hotell samt andra aktörer för patientens bästa. Genomföra eventuellt beslut avseende annan driftsform för Hotel von Kraemer.

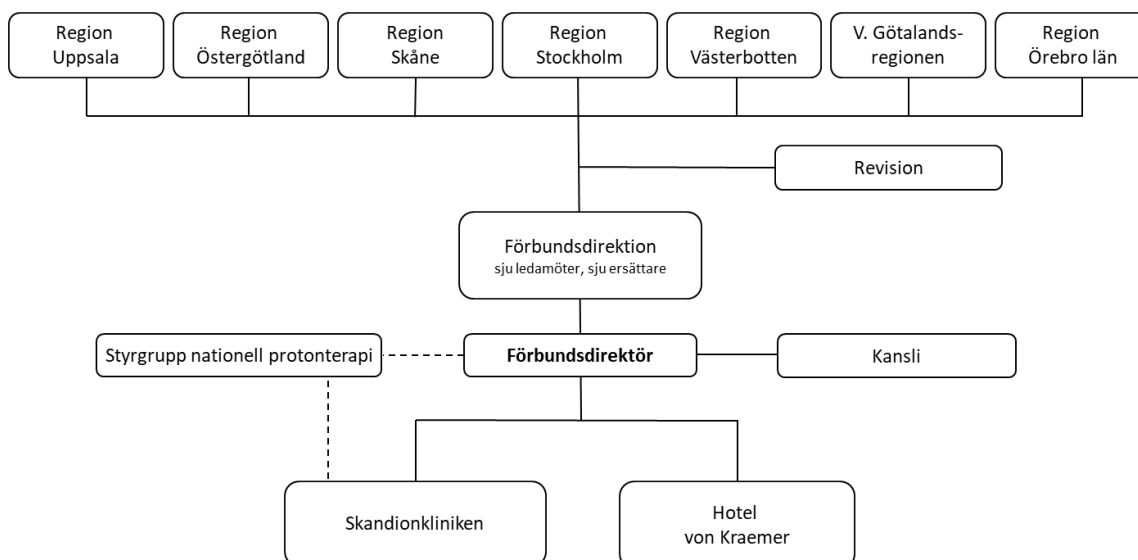
Utfall: Målet är huvudsakligen uppfyllt. Samarbetet med Akademiska sjukhuset fortsätter. Förändrad driftform för Hotel von Kraemer är för närvarande inte aktuellt.

Investeringar

Mål 2019: Investeringsplanen för Skandionkliniken är etablerad och uppdateras fortlöpande.

Utfall: Målet nåddes. Investeringsplanen uppdateras för närvarande.

Organisation 31 december 2019

Direktion 2019-2022

Namn	Parti	Region
Ledamöter		
Marie Morell, ordförande	(M)	Region Östergötland
Peter Olofsson, vice ordförande	(S)	Region Västerbotten
Carl Johan Sonesson	(M)	Region Skåne
Ella Bohlin	(KD)	Region Stockholm
Stefan Olsson	(M)	Region Uppsala
Karin Sundin	(S)	Region Örebro län
Jonas Andersson	(L)	Västra Götalandsregionen
Ersättare		
Ingrid Lennerwald	(S)	Region Skåne
Tove Sander	(S)	Region Stockholm
Ola Karlsson	(M)	Region Örebro län
Helena Proos	(S)	Region Uppsala
Nicklas Sandström	(M)	Region Västerbotten
Torbjörn Holmqvist	(S)	Region Östergötland
Håkan Linnarsson	(S)	Västra Götalandsregionen

Förtroendevalda revisorer 2019-2022

Namn	Parti	Region
Anders Toll, ordförande	(S)	Region Uppsala
Cecilia Forss	(M)	Region Uppsala
Jan-Erik Nyberg	(L)	Region Stockholm

Styrgrupp nationell protonterapi

Namn	Region
Silke Engelholm	Region Skåne
Björn Lövgren-Ekmehag	Region Skåne
Mattias Hedman	Region Stockholm
Annette Fransson-Andreo	Region Stockholm
Peter Asplund	Region Uppsala
Bengt Sandén	Region Uppsala
Elisabeth O Karlsson	Region Västerbotten
Anna Sundén	Region Västerbotten
Gustav Ekbäck	Region Örebro län
Anna Isaksson	Region Örebro län
Måns Agrup	Region Östergötland
Reidar Källström	Region Östergötland
Annette Lövefors Daun	Västra Götalandsregionen
Johanna Svensson	Västra Götalandsregionen

Ledningsgrupp

Namn	Befattning
Jörgen Striem	Förbundsdirektör, ordförande
Kjell Bergfeldt	Verksamhetschef
Lena Biörnstad	Kommunikationschef
Chana Da Silva	Hotellchef
Alexandru Dasu	Chefsfysiker
Susanne Eriksson	Kanslichef
Ellinor Fasth	Kanslisekreterare
Maria Furberg	Vårdenhetschef
Gunlög Svensson	HR-chef

Patientstatistik

Redovisning av remitterade patienter från verksamhetsstart fram till 2019-12-31.

Antal patienter från respektive region						
	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Blekinge	0	0	2	2	4	8
Dalarna	3	7	19	12	8	49
Gotland	0	1	2	2	1	6
Gävleborg	3	9	12	8	9	41
Halland	1	3	5	3	7	19
Jämtland		3	1	2	5	11
Jönköping	0	0	4	4	11	19
Kalmar	1	4	4	7	5	21
Kronoberg		1	3	4	4	12
Norrbottn		4	2	6	4	16
Skåne	2	16	19	24	36	97
Stockholm	4	35	41	51	61	192
Södermanland	1	7	5	7	5	25
Uppsala	2	16	16	20	17	71
Värmland	1	13	3	2	4	23
Västerbotten	1	8	1	4	2	16
Västernorrland		2	3	2	3	10
Västmanland	5	7	9	10	6	37
Västra Götaland	3	22	28	36	31	120
Örebro		4	8	5	7	24
Östergötland		3	7	20	9	39
Summa	27	165	194	231	239	856
Utländska	5	13	26	40	29	113
Övriga*		1	1	1	0	3
Totalt	32	179	221	272	268	972

*Avser asylsökande samt personer med skyddad identitet

Antal patienter fördelat på inremitterande universitetssjukhus						
	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Göteborg	4	25	34	40	38	141
Linköping	0	5	14	30	23	72
Skåne	5	22	37	45	54	163
Stockholm	4	39	54	76	73	246
Umeå	1	17	6	14	16	54
Uppsala	18	64	63	54	46	245
Örebro	0	7	13	13	18	51
Totalt	32	179	221	272	268	972

Andel svenska patienter i förhållande till andel av befolkningen*						
	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Uppsala	2,01	2,63	2,24	2,35	1,94	2,25
Dalarna	3,97	1,51	3,50	1,85	1,19	2,04
Gävleborg	3,97	1,95	2,21	1,24	1,35	1,71
Västmanland	6,92	1,58	1,73	1,62	0,94	1,61
Gotland	0	1,05	1,78	1,50	0,72	1,21
Kalmar	1,55	1,02	0,86	1,27	0,88	1,03
Sörmland	1,29	1,47	0,89	1,05	0,73	1,01
Östergötland	0	0,40	0,80	1,92	0,84	1,01
Jämtland	0	1,43	0,41	0,68	1,64	1,01
Värmland	1,35	2,87	0,56	0,32	0,61	0,98
Stockholm	0,65	0,92	0,92	0,96	1,11	0,98
Örebro	0	0,82	1,40	0,73	0,99	0,95
Skåne	0,56	0,73	0,74	0,78	1,13	0,85
Västra Götaland	0,66	0,80	0,86	0,93	0,78	0,84
Norrboten	0	0,99	0,42	1,06	0,69	0,77
Kronoberg	0	0,31	0,79	0,89	0,86	0,72
Västerbotten	1,40	1,84	0,20	0,66	0,32	0,71
Halland	1,15	0,56	0,80	0,40	0,91	0,69
Jönköping	0	0	0,58	0,47	1,07	0,63
Blekinge	0	0	0,66	0,56	1,07	0,60
Västernorrland	0	0,51	0,65	0,36	0,52	0,49

*Befolkningsunderlag som används vid beräkningarna är den befolkning i respektive region som redovisats 31 mars 2019 enligt statistiska centralbyrån.

Dokumentet är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering.
Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Undertecknarens identitet är registrerad och listad här nedan.

“Med min signatur bekräftar jag innehållet i ovanstående dokument.”

Serienummer: PiNk3JOy27qCbXDD5Xai1A

Jörgen Striem

IP: 85.230.78.105
31-03-2020 15:44

Serienummer: YKNhcJw91udpWakeVi3ZWQ

Marie Helén Margareta Morell

IP: 158.126.247.21
31-03-2020 15:26

Serienummer: 4grwOfDKPJPiWoNAi+6FKA

Leif Erik Peter Olofsson

IP: 90.227.23.46
31-03-2020 16:49

Serienummer: d8Ri4b05M7a/5RTolQ7Wvg

STEFAN OLSSON

IP: 92.34.132.162
01-04-2020 15:24

Serienummer: Dfi7M8uFVWtrwvDe3vb9eg

ELLA BOHLIN

IP: 192.44.242.20
01-04-2020 11:14

Serienummer: CKb7HI0RyVJHWbyNGVEusg

Karin Linda Kristina Sundin

IP: 194.103.185.10
31-03-2020 15:07

Detta dokument är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering.
Certifikat i detta dokument är säkra och validerade med hjälp av de matematiska hashfunktionerna i originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och har en tidsstämpel med ett certifikat från en pålitlig tredje part. Alla kryptografiska signeringscertifikat är inbäddade i PDF-filen och kan användas för godkännande i framtiden.

Hur man verifierar att dokumentet är i original

Detta dokument är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När du öppnar dokumentet i Adobe Reader ser du att det är certifierat i Visma Addos signeringstjänst. Detta garanterar att innehållet i dokumentet är oförändrat.

Du kan verifiera de kryptografiska signeringscertifikaten i dokumentet med Visma Addos validator på denna webbsida
<https://vismaaddo.net/WebAdmin/#/NemIdValidation>

Dokumentet är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering.
Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Undertecknarens identitet är registrerad och listad här nedan.

“Med min signatur bekräftar jag innehållet i ovanstående dokument.”

Serienummer: Wimag4oicCfy2TrRxJquaQ

Carl Johan Fredrik Sonesson

IP: 194.103.189.16
02-04-2020 09:53

Serienummer: J42bTnqvAgOASnTwC68gRA

JONAS ANDERSSON

IP: 81.235.194.164
06-04-2020 08:36

Detta dokument är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering. Certifikat i detta dokument är säkra och validerade med hjälp av de matematiska hashfunktionerna i originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och har en tidsstämpel med ett certifikat från en pålitlig tredje part. Alla kryptografiska signeringscertifikat är inbäddade i PDF-filen och kan användas för godkännande i framtiden.

Hur man verifierar att dokumentet är i original

Detta dokument är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När du öppnar dokumentet i Adobe Reader ser du att det är certifierat i Visma Addos signeringstjänst. Detta garanterar att innehållet i dokumentet är oförändrat.

Du kan verifiera de kryptografiska signeringscertifikaten i dokumentet med Visma Addos validator på denna webbsida
<https://vismaaddo.net/WebAdmin/#/NemIdValidation>

Utöver detta dokument kan ett eller flera dokument och bilagor höra till försändelsen.
Alla dokument i försändelsen är listade nedan. I händelseloggen
står alla åtgärder som relaterar till signeringen av dokumentet.

Dokument i försändelsen

Detta dokument

Årsredovisning KAS 2019 - Fastställd dir 200325.pdf

Ovanstående dokument och bilagor som lämnats in i signerad form har skickats till alla parter via e-post eller en nedladdningslänk. Undertecknaden är ansvarig för nedladdning och säker lagring av dokument och bilagor.

Ladda ner dokument

Om du som undertecknare har fått en länk där du kan ladda ner dokumenten kommer den att vara giltig i upp till 14 dagar efter mottagande. Därefter kommer dokumenten att raderas från Visma Addo.

Visma Addo ID-nummer: 4F6B-16F30F-702283

Händelselogg för dokument

Händelselogg för dokumentet

2020-03-31 15:04 Underskriftsprocessen har startat
2020-03-31 15:04 Underskriftsprocessen har startat
2020-03-31 15:04 Underskriftsprocessen har startat
2020-03-31 15:04 Underskriftsprocessen har startat
2020-03-31 15:04 Underskriftsprocessen har startat
2020-03-31 15:04 Underskriftsprocessen har startat
2020-03-31 15:04 Underskriftsprocessen har startat
2020-03-31 15:04 En avisering har skickats till jörgen Striem (jorgen.striem@skandion.se)
2020-03-31 15:04 En avisering har skickats till Marie Morell (marie.morell@regionostergotland.se)
2020-03-31 15:04 En avisering har skickats till Peter Olofsson (peter.olofsson@regionvasterbotten.se)
2020-03-31 15:04 En avisering har skickats till Stefan Olsson (stefan.olsson@regionupsala.se)
2020-03-31 15:04 En avisering har skickats till Ella Bohlin (ella.bohlin@sll.se)
2020-03-31 15:04 En avisering har skickats till Karin Sundin (karin.sundin@regionorebrolan.se)
2020-03-31 15:04 En avisering har skickats till Carl Johan Sonesson (carljohan.sonesson@skane.se)
2020-03-31 15:04 En avisering har skickats till Jonas Andersson (jonas.andersson@vgregion.se)
2020-03-31 15:06 Dokumentet öppnades via länken som skickades till Karin Sundin
2020-03-31 15:07 Karin Linda Kristina Sundin har signerat dokumentet Årsredovisning KAS 2019 - Fastställd dir 200325.pdf via BankID Swedish signature (Unikt ID: CKb7Hl0RyVJHWbyNGVEusg)
2020-03-31 15:07 Alla dokument har undertecknats av Karin Sundin
2020-03-31 15:26 Dokumentet öppnades via länken som skickades till Marie Morell
2020-03-31 15:26 Marie Helén Margareta Morell har signerat dokumentet Årsredovisning KAS 2019 - Fastställd dir 200325.pdf via BankID Swedish signature (Unikt ID: YKNhcJw91udpWakeVi3ZWQ)
2020-03-31 15:27 Alla dokument har undertecknats av Marie Morell
2020-03-31 15:43 Dokumentet öppnades via länken som skickades till jörgen Striem
2020-03-31 15:44 Jörgen Striem har signerat dokumentet Årsredovisning KAS 2019 - Fastställd dir 200325.pdf via BankID Swedish signature (Unikt ID: PiNk3JOy27qCbXDD5Xai1A)
2020-03-31 15:44 Alla dokument har undertecknats av jörgen Striem
2020-03-31 16:48 Dokumentet öppnades via länken som skickades till Peter Olofsson
2020-03-31 16:49 Leif Erik Peter Olofsson har signerat dokumentet Årsredovisning KAS 2019 - Fastställd dir 200325.pdf via BankID Swedish signature (Unikt ID: 4grwOfDKPJiWoNAi+6FKA)
2020-03-31 16:49 Alla dokument har undertecknats av Peter Olofsson
2020-04-01 11:13 Dokumentet öppnades via länken som skickades till Ella Bohlin
2020-04-01 11:14 ELLA BOHLIN har signerat dokumentet Årsredovisning KAS 2019 - Fastställd dir 200325.pdf via BankID Swedish signature (Unikt ID: Dfi7M8uFVWtrrwDe3vb9eg)
2020-04-01 11:14 Alla dokument har undertecknats av Ella Bohlin
2020-04-01 15:22 Dokumentet öppnades via länken som skickades till Stefan Olsson
2020-04-01 15:24 STEFAN OLSSON har signerat dokumentet Årsredovisning KAS 2019 - Fastställd dir 200325.pdf via BankID Swedish signature (Unikt ID: d8Ri4b05M7a/5RTolQ7Wvg)
2020-04-01 15:24 Alla dokument har undertecknats av Stefan Olsson
2020-04-02 09:49 Dokumentet öppnades via länken som skickades till Carl Johan Sonesson
2020-04-02 09:53 Carl Johan Fredrik Sonesson har signerat dokumentet Årsredovisning KAS 2019 - Fastställd dir 200325.pdf via BankID Swedish signature (Unikt ID: Wimag4oicCfy2TrRxJquaQ)
2020-04-02 09:53 Alla dokument har undertecknats av Carl Johan Sonesson
2020-04-02 15:04 Meddelande har skickats till mottagaren (jonas.andersson@vgregion.se)
2020-04-04 15:04 Meddelande har skickats till mottagaren (jonas.andersson@vgregion.se)
2020-04-06 08:35 Dokumentet öppnades via länken som skickades till Jonas Andersson
2020-04-06 08:36 JONAS ANDERSSON har signerat dokumentet Årsredovisning KAS 2019 - Fastställd dir 200325.pdf via BankID Swedish signature (Unikt ID: J42bTnqvAgOASnTwC68gRA)
2020-04-06 08:36 Alla dokument har undertecknats av Jonas Andersson

Till

Fullmäktige för medlemmar i Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Region Skåne

Region Stockholm

Region Uppsala

Region Västerbotten

Region Örebro län

Region Östergötland

Västra Götalandsregionen

Årsredovisning 2019

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

I enlighet med förbundsordningen översändes revisorernas berättelse jämte årsredovisning för verksamhetsåret 2019.

Medlemsregionernas fullmäktige föreslår besluta:

- att godkänna årsredovisningen för 2019, samt
- att bevilja ansvarsfrihet för direktionen och dess enskilda ledamöter för verksamhetsåret 2019.

Uppsala 2020-04-06

Jörgen Striem
Förbundsdirektör

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Bilagor

- Årsredovisning 2019
- Revisionsberättelse

2020-03-25

Plan för verksamhet och ekonomi 2021 samt plan för ekonomi 2022 - 2023

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Organisationsnummer 222000-2097

Sida 1 av 11

Plan för verksamhet och ekonomi 2021 samt plan för ekonomi 2022-2023 inkl bilaga - fastställd dir
2020-03-25.pdf

620 (719)

Innehåll

Inledning	3
Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling.....	3
Förbundsordningen	3
KAS organisation	4
Verksamheten.....	4
Historia och utveckling	5
Strategiska förutsättningar	7
Möjligheter.....	7
Risker	7
Frågeställningar.....	8
Strategiskt viktiga aktiviteter	8
Mål 2020-2021 – oprioriterad bruttolista.....	8
Vision	9
Uppdrag.....	9
Patient.....	9
Process och verksamhet	9
Forskning och utveckling	10
Medarbetare.....	10
Budget 2021 med plan för ekonomin 2022 – 2023.....	10
Mål för ekonomi och finanser	10
Förslag till budget 2021 samt plan för 2022-2023	11

Inledning

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (KAS) driver Skandionkliniken och Hotel von Kraemer i Uppsala.

KAS huvudsakliga syfte är att vid Skandionkliniken i Uppsala behandla cancerpatienter från hela landet med protonstrålning. Tumörer i centrala nervsystemet och barncancer är de vanligaste behandlingsorsakerna.

Verksamheten startade 2015. Man planerade då att behandla 1 000 patienter år 2019, varav minst 80 % skulle ingå i kliniska vetenskapliga studier.

2019 behandlades 268 patienter. Orsaker till att det inte har blivit fler anses bland annat vara att den konventionella strålbehandlingen har utvecklats starkt och att det saknas tillräcklig evidens för protonstrålningens fördelar.

Sedan starten har ca 35 % av patienterna ingått i kliniska studier. Orsaker till den låga andelen, i förhållande till målet, anses bland annat vara brist på akademisk kompetens inom området och svårigheter att finansiera studierna.

Hotel von Kraemers huvudsakliga syfte är att fungera som Skandionklinikens patienthotell. Hotellet samarbetar även med Akademiska sjukhuset och man tar emot gäster från allmänheten.

KAS egna kapital är vid -126 218 tkr ingången till 2020 och balanskravet enligt kommunallagen är -137 711 tkr. Det beror framför allt på att intäkterna har understigit budget som en följd av den låga patienttillströmningen.

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Förbundsordningen

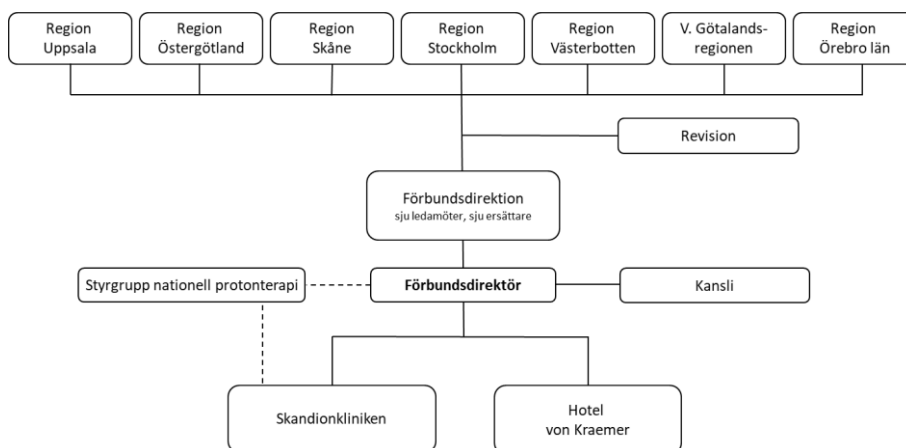
Ett kommunalförbund är en organisation där flera kommuner eller regioner går samman för att överlåta skötseln av en gemensam kommunal angelägenhet åt förbundet. De grundläggande reglerna för driften och styrningen av ett verksamheten finns i Kommunallagen.

Av förbundsordningen framgår att KAS ska:

- Driva en anläggning för avancerad strålbehandling med protoner.
- Skapa förutsättningar för optimal behandling, samt utveckling och utvärdering av behandlingen, till gagn för patienterna.
- Vara nationellt likvärdigt tillgänglig för alla patienter i Sverige oavsett bostadsort.
- I mån av kapacitet erbjuda utländska patienter vård.
- Bedriva verksamheten så att man nyttjar möjligheterna till att utföra diagnostik, behandlingsplanering, del av behandling och eftervård inom varje sjukvårdsregion (delat ansvar och distribuerad kompetens).
- Säkerställa att möjligheterna till forskning och utveckling tillvaratas.
- Svara för annan verksamhet som har ett naturligt samband med driften av anläggningen.

KAS organisation

Medlemmar i KAS är de sju regioner som innehar universitetssjukhus: Region Skåne, Region Stockholm, Region Uppsala, Region Västerbotten, Region Örebro län, Region Östergötland samt Västra Götalandsregionen.

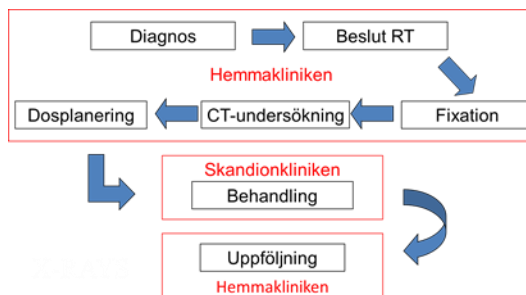

KAS styrs av en politiskt vald direktion som består av sju ledamöter och sju ersättare.

Förbundsledningen är KAS högsta tjänsteman. Internt har KAS en verksamhetschef som leder verksamheten vid Skandionkliniken samt en hotellchef som leder Hotel von Kraemer verksamhet.

Styrrupp Nationell Protonterapi är ett beslutsstöd till direktionen och till Skandionkliniken. Den ansvarar även för protonterapiprocessen, baserat på gemensamt ansvar och distribuerad kompetens. I styrruppen ingår två ledamöter från varje medlemsregion.

Den distribuerade kompetensen och det distribuerade ansvaret för protonterapiprocessen innebär att onkologkliniker och strålningsenheterna vid de sju universitetssjukhusen ansvarar för planeringen och uppföljningen av vården vid Skandionkliniken, se figuren. Patienter från regioner utan universitetssjukhus remitteras initialt till onkologkliniken vid universitetssjukhuset. Läkare och fysiker från universitetssjukhusen tjänstgör växelvis vid Skandionkliniken i Uppsala.

Verksamheten

KAS huvudsakliga syfte är att behandla cancerpatienter med protonstrålning vid Skandionkliniken. Första patienterna behandlades i augusti 2015. Strålbehandlingen ges i två utrustade rum (gantryn). I fastigheten finns ett tredje behandlingsrum som kan inredas ifall antalet behandlingar ökar.

Under en period av ca sex veckor strålas patienterna vid i genomsnitt ca 28,5 tillfällen (fraktioner). De vanligaste behandlingsorsakerna är tumörer i centrala nervsystemet och barn med cancer. Strålning med protoner ger en lägre stråldos till frisk vävnad än

traditionell strålning med fotoner. Den tekniska utvecklingen inom konventionell strålbehandling har medfört att skillnaderna mellan protoner och fotoner har minskat i betydelse.

Hotel von Kraemer har 83 rum, en restaurang och lokaler för konferenser. Hotellet öppnade 2014. Det erbjuder patienter och närstående boende under behandlingen vid Skandionkliniken. Hotellet vänder sig även till Akademiska sjukhuset och till allmänheten. KAS driver Hotel von Kraemer i egen regi.

Historia och utveckling¹

KAS bildades 2006 som en följd av en expertrapport (SPTC-rapporten, svenskt protonterapicentrum) som 2003 bedömde att 2 200 - 2 500 svenska cancerpatienter per år skulle ha nytta av protonterapi. 80 % av patienterna planerades ingå i kliniska studier som syftar till att skapa evidens för protonterapiens effekter och nytta.

Fastigheten dimensionerades för en kapacitet på 1 000 patienter per år som planerades få sammanlagt 15 000 fraktioner. Den ägs av Akademiska Hus. Hyresavtalet löper år till 2039. Strålningsutrustningen installerades av det belgiska företaget IBA. KAS serviceavtal med IBA löper till april 2021.

När verksamheten startade 2015 planerade man att 2019 nå 1 000 behandlade patienter och att de skulle få sammanlagt 15 000 fraktioner. 80 % av patienterna skulle ingå i kliniska studier.

2018-2019 var inflödet av patienter relativt stabilt. I genomsnitt inleddes behandlingen av 22 patienter per månad. 2019 inleddes behandlingen av 268 patienter, varav 239 svenska. 53 patienter var barn ≤ 18 år. 7 699 av planerade 9 000 fraktioner utfördes.

Ifall alla regioner hade remitterat enligt samma mönster så skulle antalet patienter som inledde behandling 2019 ha varit:

- 163 ifall alla regioner remitterade såsom hälso- och sjukvårdsregion "lägst".
- 299 ifall alla regioner remitterade såsom hälso- och sjukvårdsregion "högst".

Vilken nivå som är optimal är fortfarande en öppen fråga.

Företrädare för styrgruppen bedömer att antalet remitterade svenska patienter under nuvarande omständigheter kommer fortsätta att ligga på nivån ca 240 patienter per år.

Utvecklingen av antalet behandlade patienter har således inte motsvarat planerna vid starten 2015. Några orsaker som lyfts fram är:

- Den tekniska utvecklingen av fotoner har minskat behovet av protoner.
- Det saknas i hög grad evidens för protonernas fördelar i förhållande till fotoner.

Andra tänkbara som lyfts fram är:

---

¹ Se även Striem, J. (2020). Svenskt protonterapicentrum – Utvecklingen 2003 – 2019. Rapport.

- De kliniska indikationerna för protonterapi tolkas olika.
- Det är stor brist på klinisk kompetens inom svensk strålbehandling.
- Klinikerna har inte fått resurser avsatta för den tidskrävande planeringen av protonterapi (dosplanering) eller för finansieringen av behandlingen.
- Många patienter tackar nej därför att det är långt till Uppsala och påfrestande att bo på hotell i sex veckor.
- Kliniker i eller nära Uppsala har lättare att nyttja Skandionkliniken när de har långa köer och behöver minska trycket på den egna verksamheten.

Det saknas en gemensam bild av orsakerna till utvecklingen och vilka åtgärder som bör vidtas. Det har inte gjorts någon systematisk undersökning av hindren och deras relativa betydelse.

Det byggs nya centra för protonterapi i andra länder. Ett danskt centrum invigdes i Århus 2019. Norska centra byggs i Oslo och Bergen. Det finns 35 protonterapicentra i Europa, varav 20 har startat, eller kompletterats, 2015 eller senare².

2015-2019 inleddes behandlingen av 972 patienter. Ca 35 % av dem inkluderades i en klinisk studie. ”Diagnosgrupper” etablerades i anslutning till att kliniken byggdes. De tar fram protokoll som styr vetenskapliga studier och indikationerna för behandling. Vid en utvärdering 2018 rapporterades: ”Resultatet efter mer än fem års arbete ... har med några undantag ... inte motsvarat förväntningarna och hittills har heller inga vetenskapliga arbeten publicerats baserat på diagnosgruppernas arbete.”.

Utvecklingen av den kliniska forskningen har således inte motsvarat planerna vid starten 2015. Några orsaker som lyfts fram är:

- Protonterapiens fördel är att stråldosen är lägre till frisk vävnad runt tumören. Hypotesen är att det ger färre komplikationer på lång sikt. Vetenskapliga studier som utvärderar det tar ≤ 20 år att genomföra. Det är svårt att genomföra och att finansiera sådana studier.
- Det är stor brist på akademisk kompetens inom svensk strålbehandling.
- Klinikerna har inte fått resurser avsatta för finansieringen av forskning vid Skandionkliniken.

Det saknas en gemensam bild av orsakerna till utvecklingen och vilka åtgärder som bör vidtas. Det har inte gjorts någon systematisk undersökning av hindren och deras relativa betydelse.

Det forskas om protonterapi. Vid en sökning på PubMed (”proton-therapy or proton-beam-therapy”) får man drygt 22 000 träffar, varav 1 637 år 2019. 1 548 avser randomiserade kontrollerade studier, varav 96 år 2018 och 51 år 2019. I Danmark, Nederländerna och Storbritannien görs omfattande satsningar på forskning inom strålbehandling.

Hotel von Kraemer drevs inledningsvis av en privat entreprenör som gick i konkurs. Det pågår en rättslig tvist mellan entreprenören och KAS. Hotellet drivs tills vidare i KAS regi. Kommunalförbundet har inte fattat beslut om den fortsatta driftsformen.

Hotel von Kraemers huvudsakliga uppdrag är att erbjuda Skandionklinikens patienter boende under vistelsen i Uppsala. För att nå adekvata volymer i verksamheten och en effektiv verksamhet så har hotellet slutit ett avtal med till Akademiska sjukhuset om ”vårdnära hotell”. Hotellet väder sig även till allmänheten. Antalet gästnätter har

---

² PTCOG, Particle Therapy Co-Operative Group, februari 2020.
<https://www.ptcog.ch/index.php/facilities-in-operation>

successivt ökat till drygt 25 000 år 2019. Skandionklinikens patienter utgör 2 % av hotellets gäster, men 22 % av antalet gästnätter. Rörelsen gick 2019 för första gången med vinst.

Skandionklinikens finansiering är knuten till en modell där landets regioner betalar ett abonnemang i förhållande till folkmängden, samt en kostnad per fraktion.

Abonnemanget baseras på 70 % av Skandionklinikens kostnader. Fraktionspriset är 6 240 kr/fraktion 2020. Det räknas årligen upp med LPIK exklusive läkemedel.

KAS samlade underskott (det egna kapitalet) är -137 711 tkr. Kommunallagen ställer krav på en plan för att avveckla underskottet inom tre år. KAS är i det avseendet i en annan situation än en sjukhusklinik med ett upplupet underskott. KAS fasta kostnader kommer att finnas kvar under överskådlig tid oavsett hur verksamheten utvecklas.

De pengar som nyttjas för Skandionklinikens löpande verksamhet och till hotellets tjänster för regionernas patienter cirkulerar huvudsakligen inom regionernas ekonomi.

Strategiska förutsättningar

Möjligheter

Tydligare indikationer kan säkerställa att rätt patienter erbjuds protonterapi.

Tydligare indikationer och intensifierad forskning kan leda till att fler patienter behandlas vid Skandionkliniken och en mer etablerad verksamhet.

Intensifierad forskning kan leda till att Sverige återtar sin ställning som ledande inom klinisk och akademisk strålbehandling.

En stark klinisk och akademisk verksamhet ökar möjligheterna att rekrytera patienter och medarbetare från andra länder.

Risker

Ifall indikationerna för dosplanering och protonterapi inte blir tydligare så kanske patienter som skulle ha nytta av protonterapi inte får behandlingen.

Ifall forskningen inom svensk strålbehandling inte vitaliseras blir det svårt att expandera verksamheten vid Skandionkliniken. Sverige kan förlora sin plats som forskande nation inom området.

Ifall antalet behandlade patienter inte ökar så kan det bli problem att kompetensförsörja Skandionkliniken.

Ifall man inte utvecklar modellen för att finansiera den löpande verksamheten vid Skandionkliniken så blir det svårt att återställa det egna kapitalet. En höjning av fraktionspriset kan medföra att färre patienter remitteras till Skandionkliniken.

Ifall inte antalet patienter ökar så kan det försvåra för Hotel von Kraemer att lämna vinst till KAS.

Ifall man inte kan upprätthålla och utöka verksamheten vid Skandionkliniken och Hotel von Kraemer så riskerar man att driva en ineffektiv verksamhet och i värsta fall leder det till en kapitalförstöring.

Nya protonterapianläggningar i andra länder minskar underlaget för Skandionkliniken. Den distribuerade modellen kan bidra till att andra länder föredrar att inte skicka sina patienter till Sverige.

Frågeställningar

Vilka patienter bör erbjudas protonterapi baserat på nuvarande kunskapsläge? Vilka är indikationerna för protonterapi i andra länder.

Hur har det gått för patienterna? Hur upplevde de vårdprocessen?

Varför remitterar landets regioner så olika andel patienter till protonterapi?

Varför ingår inte fler patienter i kliniska studier?

Varför är det kompetensbrist inom svensk strålbehandling?

Har berörda professioner nöjaktiga kunskaper om protonterapi och den aktuella forskningsfronten?

Har berörda patienter nöjaktiga kunskaper om olika behandlingsalternativ som de kan diskutera med sin läkare?

Fungerar den distribuerade modellen optimalt?

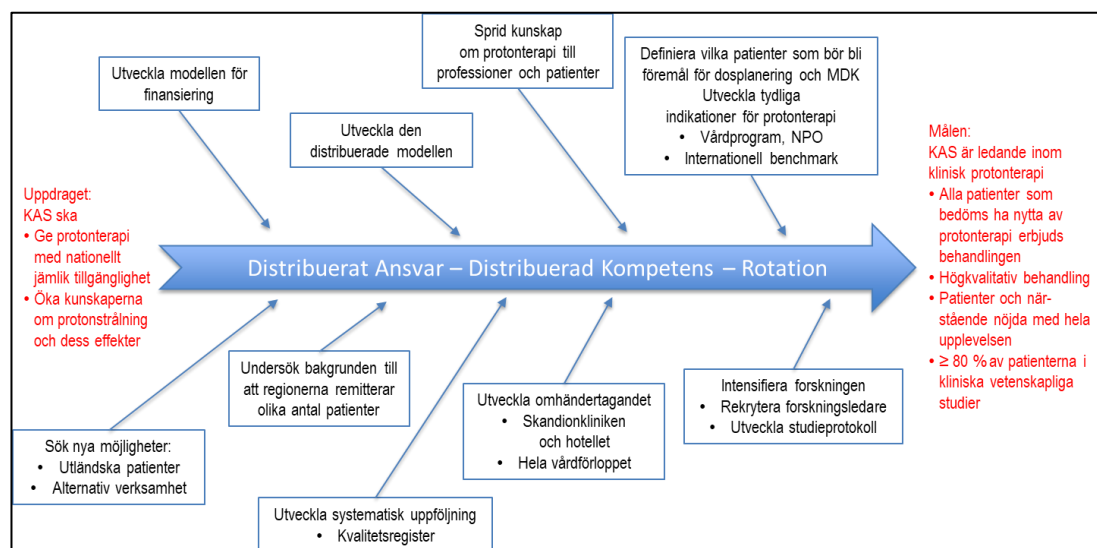
Utgör de ekonomiska villkoren ett hinder för att remittera patienter till protonterapi?

Kan man i högre grad nyttja Skandionklinikens resurser till annat än protonterapi till svenska patienter?

Strategiskt viktiga aktiviteter

Nedanstående figur med ett ”fiskben” illustrerar KAS uppdrag, övergripande mål och strategiskt viktiga aktiviteter. KAS direktion, styrgrupp och ledningsgrupp diskuterade fiskbenet vid ett gemensamt seminarium i januari 2020.

Aktiviteter i fiskbenet behöver prioriteras och utvecklas. Man behöver klargöra mål, resurser och tidplaner för prioriterade aktiviteter och samordna dem med befintliga planer för KAS utveckling.

Mål 2020-2021 – oprioriterad bruttolista

Se ”fiskbenet” under rubriken strategiskt viktiga aktiviteter ovan. Tanken är att mål och aktiviteter i den verksamhetsplan som skrivs för 2021 även ska spegla aktiviteter som pågår 2020. Se även målen i verksamhetsplan 2020 som endast delvis återges här. Målen som formuleras här är ett arbetsmaterial som under 2020 kommer att utvecklas och beslutas av direktionen.

Hur många aktiviteter KAS kan driva 2020-2021 beror bland annat på i vilken utsträckning medlemsregionerna kan delta i arbetet.

2019-04-10 beslutade direktionen om verksamhetsmål: Mål fastställs i verksamhetsplanen och rör perspektiven patient, process och verksamhet, forskning och utveckling, medarbetare samt ekonomi (finansiella mål).

Målen i KAS tidigare verksamhetsplaner formulerades huvudsakligen under verksamhetens första år. De baserades på de förutsättningar och prognoser som rådde då. En svaghet har varit att målen formulerades i början av året före verksamhetsåret, vilket innebär att årsredovisningen skrevs två år efter att målen formulerades.

Vision

...

Uppdrag

KAS ska:

- Ge protonterapi med nationellt jämlik tillgänglighet.
- Öka kunskaperna om protonstrålning och dess effekter.
- Erbjud patienterna boende under behandlingen vid Skandionkliniken.

Patient

Långsiktiga mål:

- Alla patienter som bedöms ha nytta av protonterapi erbjuds behandlingen.
- Skandionkliniken ger högkvalitativ behandling.
- Patienter och närstående är nöjda med hela upplevelsen kring cancerbehandlingen och vistelsen i Uppsala.

Under 2020-2021 ska KAS

- Utveckla tydliga kliniska riktlinjer för när patienter ska dosplaneras för protonterapi och när protoner är att föredra framför fotoner. Samverka med RCC, NPO och andra som påverkar nationella vårdprogram.
- Utveckla ett kvalitetsregister som möjliggör uppföljning av patienter som fått protonterapi. Utveckla systematisk uppföljning.
- Utveckla en metod för att följa upp att följa upp patienternas erfarenheter och om lämpligt även mäta det kvantitativt.
- Utredda utländska klinikers riktlinjer för protonterapi och deras erfarenheter.
- Samla och sprida kunskap om protonterapi till professioner och patientföreträdare.
- Utredda möjligheterna till och förutsättningarna för att behandla fler utländska patienter.
- Mål för väntetider till protonbehandling ???

Process och verksamhet

Långsiktiga mål:

- ...

Under 2020-2021 ska KAS:

- Enligt budget 2020 utföra 10 000 fraktioner 2020. Enligt en nu föreslagen budget utföra 9 000 fraktioner 2021. (*Ursprungligen planerades 10 500 fraktioner 2021. Prognos 2020: ≤8 000 fraktioner*).
- Utredda möjligheterna att etablera ny/alternativ verksamhet i KAS lokaler.

- Definiera och beskriva vårdprocessen för protonbehandling.

Forskning och utveckling

Långsiktiga mål:

- ≥ 80 % av patienterna ingår i kliniska vetenskapliga studier.

Under 2020-2021 ska KAS:

- Ta fram en uppdaterad strategi för FoU och påbörja implementeringen.
- Verka för ökad handledarkompetens inom forskningen om protonterapi, samt förbättrade ekonomiska förutsättningar för forskning om protonterapi.
- Sammanställa och sprida kunskap om aktuell forskning inom protonterapi.
- Ta fram en projektplan för samtliga påbörjade behandlingsprotokoll/studieprotokoll med tidplan och plan för uppföljning.
- Följa upp och utvärdera den distribuerade modellen, samt vid behov ta fram planer för att utveckla den.
- Ta fram en IT-strategi och en förvaltningsmodell.
- Ta fram en kommunikationsstrategi och påbörja implementeringen.

Medarbetare

Långsiktiga mål:

- ...

Under 2020-2021 ska KAS:

- Ta fram planer för kompetensförsörjning och kompetensutveckling för samtliga personalgrupper och påbörja implementeringen.

Budget 2021 med plan för ekonomi 2022-2023

Mål för ekonomi och finanser

2019-04-10 beslutade direktionen om finansiella mål:

- Verksamheten ska bedrivas med hög kostnadseffektivitet.
- Kommunalförbundet ska budgetera med överskott.
- Överskott ska användas för att återställa tidigare underskott, så att det egna kapitalet är återställt senast år 2027.

Ett förslag till budget måste beslutas under våren 2020 för att medlemsregionernas fullmäktige i sin tur ska kunna fastställa sina budgetar. Kommunallagen föreskriver budget i balans efter 3 år. KAS åberopar synnerliga skäl till avsteg från lagens krav.

De 21 regionernas abonnemangsavgift är 70 % av Skandionklinikens kostnader som fördelas i relation till regionernas folkmängd. Kostnaden per fraktion justeras årligen med LPIK exkl. läkemedel. 2021 är fraktionskostnaden 6 421 kr.

Hotel von Kraemer har en helt separerad budget med interndebitering för lokalhyra.

Under 2020-2021 ska KAS:

- Ha ett ekonomiskt resultat $\geq$ budget.
- Utveckla modellen för finansiering i samverkan med de 21 regionerna. Den ekonomiska modellen ska bidra till:
  - en ekonomi i balans.
  - att ekonomin inte är ett hinder för att remittera patienter till protonterapi.

- att ekonomin inte är ett hinder för att inkludera patienter i vetenskapliga studier om protonterapi.
- Säkra enhetliga regler för patientavgifter och fakturering av regionerna.
- Etablera investerings- och avskrivningsplaner som samordnas med budgetplaneringen.

Förslag till budget 2021 samt plan för 2022-2023

Budgetförslag 2021 samt plan 2022-2023 redovisas i bilaga.

Förutsättningar

Abonnemangsinträden är 70 % av Skandionkliniken fastställda kostnadsbudget. Vårdintäkterna är beräknade på 9000 fraktioner för 2021, med en ökning på 500/år för 2022-2023. Fraktionspriset är uppräknat enligt SKR's indexanalys, LPIK exkl läkemedel.

De flesta delarna av kostnadsbudgeten är uppräknade enligt ovan nämnda index. Personalbudgeten är utökad något mer pga att resursförstärkning behövs inom vissa områden, såsom IT och fastighet, samt att PO-pålägget har justerats upp till SKR's procentsiffror.

Serviceavtalet med IBA har under avtalstiden varit fast. Budgetsiffrorna är nu uppräknade då avtalet löper ut under 2021 och nytt avtal/pris inte är klart.

Räntekostnaden på obligationslånet ligger fast om ingen amortering görs, något beslut är inte taget om att amortera 2020. Vi har möjlighet att amortera vartannat år.

Budgetförslag 2021 samt plan för 2022-2023

Bilaga

KAS/Skandionkliniken

(Alla belopp i tkr)

	Fastställt 2020	Förslag 2021	Plan 2022	Plan 2023
Intäkter				
<u>Abonnemang</u>	141 206	147 873	155 434	159 548
<u>Vårdintäkter</u>				
- Fraktion	56 160	52 010	56 216	61 011
- Externa vårdintäkter	12 480	11 558	12 493	13 558
<u>Finansiella intäkter</u>	-	-	-	-
Summa intäkter	209 846	211 441	224 142	234 117
Kostnader				
<u>Personal</u>	47 465	51 885	58 889	63 227
<u>Arvoden direktion/revisor</u>	567	583	597	616
<u>Serviceavtal</u>				
- IBA	30 121	30 995	31 738	32 722
- Övriga avtal	3 670	4 367	4 472	4 610
<u>Köpta tjänster</u>	5 000	6 000	6 144	6 334
<u>Hyror</u>				
- Kliniken	40 112	41 275	42 266	43 576
- Lägenheter	679	698	715	737
<u>Drift fastighet</u>	9 344	9 615	9 846	10 151
<u>Förbrukningsinventarier/material</u>	1 839	1 892	1 938	1 998
<u>Försäkringar</u>	309	318	326	336
<u>FoU-verksamhet</u>	3 000	4 000	5 000	5 000
<u>Avskrivningar</u>	32 000	32 000	32 500	31 000
<u>Övriga kostnader / oförutsett</u>	2 000	2 000	2 000	2 000
<u>Finansiella kostnader</u>				
- Räntekostnader	25 117	25 117	25 117	25 117
- Övriga finansiella kostnader	500	500	500	500
Summa kostnader	201 723	211 247	222 048	227 925
Resultat	8 123	194	2 094	6 191

Hotel von Kraemer

	2020	2021	2022	2023
Intäkter	22 860	27 292	27 621	28 040
Kostnader	-24 009	-26 056	-26 669	-27 298
Resultat	-1 149	1 236	952	742
Prognos ackumulerat resultat	-130 737	-129 307	-126 261	-119 327

14

Ny medlem (Nora kommun) i
den gemensamma nämnden
för företagshälsovård samt
tolk- och översättarservice

20RS5013

Tjänsteställe, handläggare
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2020-06-17

FöredragningsPM
Dnr: 20RS5013

Organ
Regionfullmäktige

Ny medlem (Nora kommun) i den gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att för sin del godkänna samverkansavtal mellan Region Örebro län, Örebro kommun, Kumla kommun, Hallsbergs kommun, Laxå kommun, Lekebergs kommun, Lindesbergs kommun, Ljusnarsbergs kommun och Nora kommun avseende samverkan angående företagshälsovård samt tolk- och översättarservice med giltighet från och med 2020-10-01,

att från samma tidpunkt anta reglemente för den gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice,

att tidigare samverkansavtal mellan Region Örebro län, Örebro kommun, Kumla kommun, Hallsbergs kommun, Laxå kommun, Lekebergs kommun, Lindesbergs kommun och Ljusnarsbergs upphör när det nya samverkansavtalet träder i kraft,

att tidigare reglemente för den gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice upphör när det nya reglementet träder i kraft, samt

att beslutet för sin giltighet förutsätter samstämmiga beslut av regionfullmäktige samt kommunfullmäktige i Örebro, Kumla, Hallsbergs, Laxå, Lindesbergs, Lekebergs, Ljusnarsbergs och Nora kommuner.

Sammanfattning

Efter att Nora kommun nu har ansökt om att få ingå i den gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice föreslås att ansökan ska bifallas och att reviderat samverkansavtal och reviderat reglemente för den gemensamma nämnden fastställs. Beslutet kräver att övriga medlemmar också fattar likalydande beslut.

Ärendebeskrivning

Örebro läns landsting och Örebro kommun inrättade 2005 en gemensam nämnd, kallad den gemensamma nämnden för samverkan angående företagshälsovård. 2007 tillfördes kommunens tolkförmedling den gemensamma nämnden och nämnden antog benämningen gemensam nämnd för samverkan angående företagshälsovård samt tolkförmedling. Samverkande kommuner har sedan utökats med: Kumla 2009, Hallsberg och Laxå 2015, Lindsberg 2016, Ljusnarsberg 2017 och Lekeberg 2018. Nämnden benämns den gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice.

Sedan nu även Nora kommun önskar medverka i den gemensamma nämnden föreslås att det ingångna avtalet mellan Region Örebro län, Örebro kommun, Kumla kommun, Hallsbergs kommun, Laxå kommun, Lindsbergs kommun, Ljusnarsbergs kommun och Lekebergs kommun upphör fr.o.m. 2020-10-01, då nytt avtal träder i kraft. Samtidigt gäller även nytt reglemente för nämnden varvid tidigare reglemente upphör att gälla.

Region Örebro län är som tidigare vårdorganisation och den gemensamma nämnden ingår i regionens organisation.

Det föreslås med ändring av tidigare avtal och reglemente att nämnden ska bestå av 20 ledamöter och 20 ersättare. Härvid ska ledamöter och ersättare utses enligt följande: Region Örebro län 10 ledamöter och 10 ersättare, Örebro kommun 2 ledamöter och 2 ersättare, Kumla kommun 2 ledamöter och 2 ersättare, Hallsbergs kommun 1 ledamot och 1 ersättare, Laxå kommun 1 ledamot och 1 ersättare, Lindsbergs kommun 1 ledamot och 1 ersättare, Lekebergs kommun 1 ledamot och 1 ersättare, Ljusnarsbergs kommun 1 ledamot och 1 ersättare samt Nora kommun 1 ledamot och en ersättare.

Region Örebro län ska som vårdorganisation inneha posten som ordförande medan Örebro kommun ska inneha posten som vice ordförande.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet bedöms inte ha några direkta konsekvenser för dessa perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

Föredragnings-PM regionfullmäktige 2020-06-17

Tjänsteställe, handläggare
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2020-06-17

FöredragningsPM
Dnr: 20RS5013

Skrivelse från Nora kommun

Förslag till reglemente

Förslag till samarbetsavtal

Skickas till:
Medlemmarna

Kommunledning

Region Örebro län
Tolk och översättarservice
att: Caroline Balkstedt
Box 1613
701 16 Örebro

Ansökan till gemensam nämnd för företags- hälsa och tolkförmedling

Nora kommun ansöker om att få ingå i – gemensam nämnd för företagshälsa och tolkförmedling.

Vi önskar påbörja vårt medlemskap 1 oktober 2020.

Vi bifogar kommunstyrelsens beslut angående byte av leverantör för företagshälsovård.

Kontaktperson i detta ärende är Katarina Eriksson, HR-chef Nora kommun.

Isabell Landström
Kommundirektör

Ledningsutskottet

2019-08-28

79

Lu § 64

dnr ks2019-073

Lägesrapport – ny företagshälsovård

HR-chefen informerar om arbetet med byte av leverantör av företagshälsovård.

Nora kommun har avtal med ett antal externa leverantörer av företagshälsovård. Avtalen löper ut den 31 augusti i år men är förlängda till september 2020.

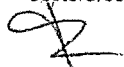

Med det lagstadgade rehabiliteringsansvar som Nora kommun har som arbetsgivare när det gäller arbetsrelaterad ohälsa ska kommunen aktivt erbjuda de resurser som krävs för att vägen tillbaka till arbete ska vara så kort som möjligt.

Med flera olika leverantörer får kommunen ingen samlad bild av de åtgärder som behöver göras. Varken ur ett förebyggande eller ett rehabiliterande perspektiv. Den dialog som kommunen behöver ha med företagshälsovården för att vidta lämpliga åtgärder försvaras genom att ha flera olika leverantörer.

Kommunstyrelsen beslutade därför den 3 april 2019, § 32, att ansöka om att gå med i Regionhälsan.

Representanter på HR-avdelningen har haft en första kontakt med Regionhälsan. Förhoppningen är att Nora kommun kan ingå i Regionhälsan under hösten 2020.

Ordföranden tackar för informationen.

Justerares sign			Protokollsutdrag till
Utdragsbestyrkande			

Bakgrund

Örebro läns landsting, nu Region Örebro län, och Örebro kommun har kommit överens om att från och med 2005-01-01 inrätta en gemensam nämnd, kallad den gemensamma nämnden för samverkan angående företagshälsovård.

Örebro kommun och landstinget har senare, med verkan från och med 2007-09-01, beslutat att kommunens tolkförmedling skall tillföras den gemensamma nämnden, som därvid namnändrats till den gemensamma nämnden för samverkan angående företagshälsovård samt tolkförmedling.

Sedan 2009-01-01 ingår Kumla kommun i den gemensamma nämnden, och sedan 2015 Hallsbergs kommun och Laxå kommun, sedan 2016 Lindesbergs kommun, sedan 2017 Ljusnarsbergs kommun och sedan 2018 Lekebergs kommun.

Nämnden benämns den gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice.

Sedan beslut nu besluts fattats om att även Nora kommun med verkan från och med 2020-10-01, ska ingå i den gemensamma nämnden gäller nedanstående

REGLEMENTE

Region Örebro län är vårdorganisation och den gemensamma nämnden ingår i regionens organisation.

Utöver vad som följer av lag gäller detta reglemente och ett mellan Region Örebro län, Örebro kommun, Kumla kommun, Hallsbergs kommun, Laxå kommun, Lindesbergs kommun, Ljusnarsbergs kommun, Lekebergs kommun och Nora kommun ingånget samverkansavtal för den gemensamma nämnden.

§ 1 Uppgifter m.m.

Nämnden har ansvar för företagshälsovård och tolk- och översättarservice (ej teckenspråk) åt parterna.

Nämndens verksamhet kommer att drivas genom en särskild förvaltning inom Region Örebro län. Förvaltningen består av två skilda verksamheter, dels företagshälsovård (Regionhälsan) och dels språktolkning och översättningar (Tolk- och översättarservice).

Regionhälsan erbjuder konsulttjänster inom arbetsmiljöområdet och arbetslivsinriktad rehabilitering i hela Örebro län. Tolk- och översättarservice förmedlar tolk- och översättartjänster för kontakter mellan myndigheter och länsinvånare då gemensamt språk saknas så att möjlighet till kommunikation tryggas för alla berörda parter.

Utöver vad som följer av lag skall nämnden tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med detta reglemente och samverkansavtalet.

Nämnden skall till regionen och kommunerna rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är.

Nämnden skall vid behov samråda med berörda nämnder och förvaltningar i regionen och kommunerna samt med andra myndigheter.

§ 2 Sammanträden

Den gemensamma nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer. Nämnden sammanträder hos regionen om inte nämnden själv bestämmer annat.

§ 3 Sammansättning

Nämnden består av 20 ledamöter och 20 ersättare. Ledamöter och ersättare utses enligt följande: Region Örebro län 10 ledamöter och 10 ersättare Örebro kommun 2 ledamöter och 2 ersättare, Kumla kommun 2 ledamöter och 2 ersättare, Hallsbergs kommun 1 ledamot och 1 ersättare, Laxå kommun 1 ledamot och 1 ersättare, Lindesbergs kommun 1 ledamot och 1 ersättare, Ljusnarsbergs kommun 1 ledamot och 1 ersättare, Lekebergs kommun 1 ledamot och 1 ersättare samt Nora kommun 1 ledamot och 1 ersättare.

Regionen ska som värdorganisation utse ordförande medan Örebro kommun utser vice ordförande.

§ 4 Ersättarnas tjänstgöring

Om ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde skall en ersättare från den part som valt ledamoten tjänstgöra i ledamotens ställe.

Om ersättare inte valts proportionellt skall de tjänstgöra enligt den av respektive fullmäktige bestämda ordningen.

En ledamot som inställer sig under pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen. En ersättare från samma parti som den frånvarande ledamoten har dock alltid rätt att träda in i stället för en ersättare från ett annat parti.

En ledamot eller ersättare som avbrutit tjänstgöringen på grund av jäv får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som avbrutit tjänstgöringen på grund av annat hinder än jäv får åter tjänstgöra om ersättare från annat parti har trätt in.

Ersättarna har rätt att närvara och yttra sig på sammanträde även när de inte tjänstgör.

§ 5 Anmälan av förhinder

En ledamot eller ersättare som är förhindrad att delta i sammanträde eller i en del av ett sammanträde, skall snarast anmäla detta till nämndens sekreterare.

§ 6 Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen skall vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen skall på lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fem dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan skall bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordförande eller vice ordförande kan kalla till sammanträde skall den till åldern äldste ledamoten göra detta.

§ 7 Ersättare för ordföranden

Om varken ordförande eller vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av sammanträde fullgör den till åldern äldste ledamoten ordförandens uppgifter.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid, får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

§ 8 Justering och anslag av protokoll

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Paragrafen bör då redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Nämndens protokoll skall anslås på regionens och kommunernas anslagstavlor.

§ 9 Reservation

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen skall ledamoten göra detta skriftligt. Motiveringen skall lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

§ 10 Delgivning

Delgivning med nämnden sker med ordföranden eller anställd som nämnden bestämmer.

§ 11 Undertecknande av handlingar

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av nämnden skall undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denne av vice ordföranden och kontrasigneras av anställd som nämnden bestämmer. I övrigt bestämmer nämnden vem som skall underteckna handlingar.

SAMVERKANSAVTAL

Bakgrund

Örebro läns landsting, nu Region Örebro län, och Örebro kommun har kommit överens om att från och med den 1 januari 2005 inrätta en gemensam nämnd, kallad den gemensamma nämnden för samverkan angående företagshälsovård. Till grund för denna samverkan träffades ett avtal härom. Genom beslut i landstinget och Örebro kommun tillfördes 2007 kommunens tolkförmedling den gemensamma nämnden och nämnden antog benämningen gemensam nämnd för samverkan angående företagshälsovård samt tolkförmedling. Samverkande kommuner har sedan utökats med: Kumla 2009, Hallsberg och Laxå 2015, Lindesberg 2016 och Ljusnarsberg 2017 och Lekeberg 2018. Nämnden benämns den gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice.

Sedan nu även Nora kommun önskar medverka i den gemensamma nämnden upphör härmed det tidigare ingångna avtalet mellan Region Örebro län, Örebro kommun, Kumla kommun, Hallsbergs kommun, Laxå kommun, Lindesbergs kommun, Lekebergs kommun och Ljusnarsbergs kommun fr.o.m. 2020-10-01, då detta avtal träder i kraft.

Region Örebro län, Örebro kommun, Kumla kommun, Hallsbergs kommun, Laxå kommun, Lindesbergs kommun, Ljusnarsbergs kommun, Lekebergs kommun och Nora kommun, gemensamt kallade parterna, träffar därför nu nedanstående avtal om samverkan angående företagshälsovård samt tolk- och översättarservice.

Region Örebro län är vårdorganisation och den gemensamma nämnden ingår i regionens organisation.

§ 1 Uppgifter m.m.

Nämnden har ansvar för företagshälsovård och tolk- och översättarservice (ej teckenspråk) åt parterna.

Nämndens verksamhet kommer att drivas genom en särskild förvaltning inom Region Örebro län. Förvaltningen består av två skilda verksamheter, dels företagshälsovård (Regionhälsan) och dels språktolkning och översättningar (Tolk- och översättarservice). Regionhälsan erbjuder konsulttjänster inom arbetsmiljöområdet och arbetslivsinriktad rehabilitering i hela Örebro län. Tolk- och översättarservice förmedlar tolk- och översättartjänster för kontakter mellan myndigheter och länsinvånare då gemensamt språk saknas så att möjlighet till kommunikation tryggas för alla berörda parter.

§ 2 Administration

Region Örebro län skall genom sin förvaltning ha ansvaret för beredning och verkställighet av nämndens beslut samt planera och administrera den verksamhet nämnden ansvarar för.

§ 3 Äganderätt till egendom och arbetsgivaransvar

För den verksamhet som skall bedrivas i nämnden skall Region Örebro län vara huvudman och äga eller förhyra fastighet, inventarier och annan lös egendom.

Region Örebro län skall vara arbetsgivare för den personal som är anställd i nämndens verksamhet.

§ 4 Försäkring

Region Örebro län ansvarar för att egendom och verksamhet har erforderligt försäkringsskydd.

§ 5 Kostnadsfördelning m.m.

Var och en av parterna beslutar i vilken utsträckning man vill använda den gemensamma nämndens tjänster. När det gäller företagshälsovård fastställer vardera parten årligen den budget man avsätter för företagshälsovård. Det fastställda beloppet för företagshälsovård betalas månatligen med 1/12. Tolktjänsterna beställs löpande utifrån uppkomna behov och faktureras månatligen.

Respektive part svarar för uppkomna underskott i proportion till det antal timmar som part har anlitat den gemensamma nämndens tjänster.

Överskott som uppkommer i verksamheten skall tillföras denna verksamhet om inte parterna beslutar om annat.

§ 6 Insyn i förvaltningen

Parterna har rätt till löpande insyn i förvaltning och redovisning som gäller nämndens verksamhet. Nämnden skall till parterna rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är.

§ 7 Mandatperiod

Mandatperioden skall vara fyra år räknat från den 1 januari året efter det att allmänna val till fullmäktige hållits i hela landet. Nämndens verksamhet skall dock upphöra tidigare om uppsägning av detta avtal sker före mandatperiodens utgång enligt vad närmare anges i § 10.

§ 8 Sammansättning

Nämnden skall bestå av 20 ledamöter och 20 ersättare. Ledamöter och ersättare utses enligt följande: Region Örebro län 10 ledamöter och 10 ersättare, Örebro kommun 2 ledamöter och 2 ersättare, Kumla kommun 2 ledamöter och 2 ersättare, Hallsbergs kommun 1 ledamot och 1 ersättare, Laxå kommun 1 ledamot och 1 ersättare, Lindesbergs kommun 1 ledamot och 1 ersättare, Ljusnarsbergs kommun 1 ledamot och 1 ersättare, Lekebergs kommun 1 ledamot och 1 ersättare samt Nora kommun 1 ledamot och 1 ersättare.

Parterna är överens om att Region Örebro län skall inneha posten som ordförande och Örebro kommun skall inneha posten som vice ordförande.

§ 9 Tvister

Tvist rörande tolkning och tillämpning av detta avtal skall i första hand lösas av parterna i samråd. Kan enighet inte uppnås ska tvisten avgöras av allmän domstol.

§ 10 Avtalets giltighet

Detta avtal gäller från och med 2020-10-01 till och med 2024-12-31 och förutsätter för sin giltighet godkännande av regionfullmäktige samt kommunfullmäktige i Örebro, Kumla, Hallsberg, Laxå, Lindesberg, Ljusnarsberg, Lekeberg och Nora.

Vardera parten har rätt att senast 12 månader före avtalstidens utgång säga upp detta avtal till upphörande. Sker inte sådan uppsägning är avtalet förlängt med fyra år i sänder. För dessa förlängningsperioder gäller en uppsägningstid av 18 månader före avtalsperiodens utgång.

Detta avtal ersätter tidigare avtal mellan parterna i denna sak.

Detta avtal har upprättats i nio likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

Örebro den

För Region Örebro län

Örebro den

För Örebro kommun

Kumla den

För Kumla kommun

Hallsberg den

För Hallsbergs kommun

Laxå den

För Laxå kommun

Lindesberg den

För Lindesbergs kommun

Kopparberg den

För Ljusnarsbergs kommun

Nora den

För Nora kommun

Fjugesta den

För Lekebergs kommun

-

15

Revidering av Region Örebro läns finanspolicy

19RS9816

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Caroline Klefbom

Sammanträdesdatum
2020-06-17

FöredragningsPM
Dnr: 19RS9816

Organ
Regionfullmäktige

Revidering av Region Örebro läns finanspolicy

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att fastställa förslaget till finanspolicy.

Sammanfattning

Region Örebro län finanspolicy antogs under vintern 2017.

Finanspolicyn ses över årligen för att anpassas i förhållande till utvecklingen på de finansiella marknaderna, organisationsförändringar samt förtydligas på de punkter som identifieras i det löpande arbetet.

Förslaget till förändring av finanspolicy innefattar justering mellan tillgångsslagen i kapitalportföljen samt en justering av hållbarhetsavsnittet. Andelen räntebärande värdepapper föreslås minska i normalportföljen, samtidigt som andelen alternativa investeringar föreslås öka i motsvarande andel. Hållbarhetsavsnittet utökas med en skrivning om att Region Örebro län uppmuntrar investeringar som är förenade med FN:s globala mål för hållbar utveckling, ett tillägg för exkludering av fossila bränslen samt förtydligande kring kontroversiella vapen och internationella konventioner.

Förslag till justeringar mellan tillgångsslagen är en effekt av det fortsatt låga ränteläget på finansmarknaderna vilket gör att ränteplaceringar ger svag till negativ avkastning. En större andel alternativa placeringar ökar riskspridningen i kapitalportföljen samtidigt som det ger möjlighet till fler avkastningskällor. Justeringen i hållbarhetsavsnittet drivs dels av förändringar på finansmarknaden som i allt större grad exkluderar produktion av fossila bränslen och dels av incitament att kapitalportföljen ska vara i linje med FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Ärendebeskrivning

Under vintern 2017 reviderades finanspolicyn. Finanspolicyn (och riktlinjerna) ses över årligen för att anpassas i förhållande till utvecklingen på de finansiella marknaderna, organisationsförändringar samt förtydligas på de punkter som identifieras i det löpande arbetet.

Den nuvarande finanspolicyn är ett resultat av finanssamarbetet mellan Region Sörmland, Region Västmanland och Region Örebro län. Även föreliggande förslag till revidering av delar av finanspolicy är framtaget inom ramen för finanssamarbetet. Även riktlinjerna för finansförvaltningen har genomlysts med följd att ett antal förändringar föreslås. Förändringarna gäller framförallt behov av att utöka avsnitt om skuldförvaltning. Förslaget till reviderade riktlinjer beslutas av regionstyrelsen.

Förslaget till förändring av finanspolicy innefattar en justering mellan tillgångsslagen. Andelen alternativa investeringar föreslås öka med 5 procentenheter, från 10 till 15 procent, i normalportföljen och andelen räntebärande värdepapper minskas med 5 procentenheter, från 40 till 35 procent, i normalportföljen. Samtidigt föreslås en ökning av maximala limiterna för alternativa investeringar om 5 procentenheter och en minskning av utländska aktier med motsvarande andel.

Förslag till justeringar mellan tillgångsslagen är en effekt av det fortsatt låga ränteläget på finansmarknaderna vilket gör att ränteplaceringar förväntas ge svag till negativ avkastning. En större andel alternativa placeringar ökar riskspridningen i kapitalportföljen samtidigt som det ger möjlighet till fler avkastningskällor.

Förslag till förändring i hållbarhetsavsnittet innefattar ett tillägg för exkludering av produktion av fossila bränslen. Justeringen drivs av förändringar på finansmarknaden som i allt större grad exkluderar produktion av fossila bränslen. Hållbarhetsavsnittet föreslås också utökas med skrivning kring att Region Örebro län uppmuntrar investeringar som är förenade med Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling, vilket ligger i linje med hur Region Örebro län som helhet resonerar. I Agenda 2030 finns målet att väsentligt öka andelen förnybar energi vilket motiverar ett förslag på exkludering av fossila bränslen på grund av dess negativa miljö- och klimateffekter. Hållbarhetsavsnittet utökas även med en bilaga om internationella konventioner.

Beredning

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 9 juni 2020.

Yrkanden

Mats Gunnarsson (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag med tilläggsyrkanden enligt bilaga § 125. Dessa är 1. Sidan tre, Övergripande mål. En ny mening som sista

del i första brödstycket: "Finansförvaltningen skall också gynna en hållbar utveckling enligt målen i Agenda 2030, lokalt och globalt." 2. Sidan sex Hållbarhet. Tredje stycket byts ut till: "Regionen skall undvika placeringar i företag eller företagsgrupper där en del av omsättningen kommer från produktion av tobak, alkoholvaror, pornografi, vapen eller fossila bränslen." Samt 3. En ny mening sist i samma brödtext: "Strävan skall också vara att undvika placeringar i företag eller företagsgrupper som har sitt säte i "skatteparadis" som är upptagna på EU:s svarta lista.

Jihad Menhem (V) yrkar bifall till Mats Gunnarssons (MP) yrkanden.

Torbjörn Ahlin (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Mats Gunnarsson (MP) och Jihad Menhem (V) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för Mats Gunnarssons (MP) tilläggsyrkanden.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Föreslagna förändringar i hållbarhetsavsnittet förväntas ha en positiv effekt på miljön, dels då exkludering av investeringar i produktion av fossila bränslen innebär en minskad negativ miljöpåverkan och dels då investeringar i enlighet med FN:s globala hållbarhetsmål förväntas öka den positiva miljöpåverkan. Då kapitalportföljen har placeringar världen över går dessa miljöeffekter inte att tillgodogöra sig regionalt utan måste ses i ett globalt perspektiv. Genom att ställa krav på kapitalförvaltare utifrån FN:s globala hållbarhetsmål kan Region Örebro län bidra till en ökad medvetenhet kring bolagens möjligheter och påverkan på de globala hållbarhetsmålen.

Föreslagna förändringar förväntas inte ha någon påverkan på barn- och jämställdhetsperspektivet.

Ekonomiska konsekvenser

En ökad andel alternativa investeringar och minskad andel räntebärande tillgångar innebär en riskspridning samtidigt som det ger möjlighet till fler avkastningskällor. Förslaget till justerad tillgångsfördelning förväntas öka den riskjusterade avkastningen över tid.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Caroline Klefbom

Sammanträdesdatum
2020-06-17

FöredragningsPM
Dnr: 19RS9816

Uppföljning

Resultatet av finansförvaltningen följs upp i periodrapporter samt delårs- och årsredovisningar.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionfullmäktige den 17 juni 2020.
Bilaga - Finanspolicy

Skickas till:

Finanspolicy

Författat av: Caroline Klefbom
Berett av: Regionstyrelsen 2020-xx-xx
Beslutat av: Regionfullmäktige 2020-xx-xx

Innehållsförteckning

1	Omfattning/tillämpningsområde	3
2	Ansvar	3
3	Giltighetstid.....	3
4	Inledning.....	3
5	Likviditetsförvaltning	6
6	Kapitalförvaltning	7
7	Skuldförvaltning	7
8	Valutahantering	8

BILAGA 1: Konventioner och överenskommelser

1 Omfattning/tillämpningsområde

Policyn omfattar Region Örebro läns samlade finansförvaltning.

2 Ansvar

Ekonomidirektören ansvarar för att policyn ses över årligen och uppdateras vid behov.

3 Giltighetstid

Policyn gäller från och med det datum den beslutas i regionfullmäktige. Policyn ska ses över årligen och uppdateras vid behov.

4 Inledning

BAKGRUND

Av Kommunallagen (11 kap. § 2) framgår att kommunerna och landstingen skall förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Fullmäktige ska meddela föreskrifter om medelsförvaltningen och särskilda föreskrifter om förvaltning av medel avsatta för pensionsförpliktelser.

Som komplement till finanspolicyn lämnas mer detaljerade riktlinjer från Regionstyrelsen.

Regionens finansförvaltning är i huvudsak uppdelad i fyra områden:

- Kortsiktig/medellång likviditetsförvaltning
- Långsiktig kapitalförvaltning, inklusive förvaltning av donationsmedel
- Skuldförvaltning, inklusive leasing
- Valutahantering

ÖVERGRIPANDE MÅL

Den övergripande målsättningen med finansförvaltningen är att vid varje tillfälle säkerställa betalningskapaciteten för regionen. Regionen har härutöver ett långsiktigt åtagande att möta framtida pensionsförpliktelser.

Inriktningen är att normalt avsätta medel motsvarande pensionsskuldens förändring, men en årlig bedömning skall göras och avsteg ska motiveras.

Avkastningsmål likviditetsförvaltning

Regionens likvida medel ska förvaltas på ett sådant sätt att en god betalningsberedskap upprätthålls vid alla tillfällen. Utöver detta gäller att medlen ska placeras så att en god avkastning erhålls samtidigt som säkerheten inte åsidosätts. Med god avkastning avses en avkastning som överstiger affärsbankernas inlåningsräntor.

Avkastningsmål kapitalförvaltning

Givet regionens åtagande att säkerställa framtida pensionsutbetalningar är avkastningsmålet 3 procent per år i reala termer, det vill säga justerat för inflation mätt som förändringen av konsumentprisindex. Detta avkastningsmål skall ses långsiktigt (rullande femårsperioder).

Målsättning skuldförvaltning

Upplåning ska ske till lägsta möjliga kostnad med beaktande av likviditetssituation, ränteläge samt planerad investeringstakt.

ANSVAR OCH BEFOGENHETER

Regionfullmäktige (RF):

- ansvarar för att förvaltningen sker i enlighet med Kommunallagen 11 kap. 2 §
- fastställer och beslutar om förändringar i finanspolicyn
- beslutar om avsättningar till kapitalförvaltningsportföljen
- beslutar om uttag (inklusive beslut att inte återinvestera avkastning) ur kapitalförvaltningsportföljen
- fastställer årligen i samband med fastställande av regionens budget limit för nyupplåning och total ram för upplåning
- beslutar om ingående av borgen samt eventuell borgensavgift

Regionstyrelsen (RS):

- säkerställer, utvärderar och kontrollerar att finansförvaltningen sker enligt finanspolicyn
- ansvarar för regionens finansiella förvaltning och fastställer i arbetsordning, delegationsordning samt attestinstruktion (förteckning), rutin för intern kontroll, fördelning av ansvar, beslutanderätt och befogenheter mellan regionstyrelsen och tjänstemannaförvaltningen utöver det som anges i policyn
- ansvarar för utfärdande av riktlinjer inom ramen för finanspolicyn
- har ett övergripande ansvar för donationsmedelsförvaltningen
- beslutar om upplåning inom av RF beslutade ramar
- godkänner upprättande av publika låneprogram
- beslutar om nivå och villkor för krediter och kan även besluta om justering av bolags krediter under löpande år
- rapporterar finansförvaltningens status och utveckling i delårs- och årsrapportering till RF
- ansvarar för att policyn ses över årligen och uppdateras vid behov

RAPPORTERING

Rapportering och uppföljning av finansförvaltningen ska verifiera att placeringar och risker överensstämmer med finanspolicyn. Rapporteringen ska minst innehålla finansförvaltningens resultat, relevanta riskmått samt exponeringar.

Rapportering till regionfullmäktige sker i delårsrapporter och i årsredovisningen. Rapportering till regionstyrelsen sker regelbundet under året.

Samtliga inblandade har att snarast rapportera avvikelser från finanspolicy och riktlinjer, eller andra händelser som inte är att betrakta som normala, till överordnad/uppdragsgivare.

SAMMANHÅLLEN FINANSFÖRVALTNING

Finanspolicyn omfattar även regionens helägda bolag. Regionen ska tillämpa en sammanhållen finansförvaltning. Detta innebär att verksamheter och helägda bolag ska knytas till regionens koncernkontosystem. Majoritetsägda bolag kan knytas till koncernkontosystemet.

För bolag finns möjlighet till kredit kopplad till koncernkontot. Om bolag lånar externt ska detta ske med borgen från regionen.

MOTPARTER OCH FÖRVARING AV VÄRDEPAPPER

Köp och försäljningar av värdepapper och valutor, extern förvaltning samt förvaring av regionens tillgångar skall ske via motparter som har erforderliga tillstånd från Finansinspektionen. Utländska institutioner skall ha tillstånd motsvarande Finansinspektionen.

TILLÅTNA TILLGÅNGSSLAG OCH TRANSAKTIONER

Räntebärande värdepapper samt likvida medel är tillåtna inom samtliga portföljer. Aktier och alternativa investeringar är endast tillåtna inom kapitalförvaltningsportföljen och i donationsmedelsförvaltningen. Vid placering i investeringsfonder (fonder som förvaltar aktier och andra värdepapper) ska fondens placeringsinriktning i allt väsentligt överensstämma med bestämmelserna i finanspolicyn.

Derivatinstrument kan användas för att minska risken i portföljen genom att t.ex. valutasäkra eller kurssäkra en direktplacering i en underliggande tillgång. Derivatinstrument får även förekomma inom tillgångsslaget alternativa investeringar, då inom ramen för en förvaltningsstrategi hos externa förvaltare. Derivatinstrument kan också användas för att styra räntebindningstiden i skuldportföljen.

Värdepapperslån och belåning av tillgångar är endast tillåtet inom ramen för förvaltningsstrategi hos extern förvaltare inom tillgångsslaget alternativa placeringar.

RISKHANTERING

Risker ska i möjligaste mån begränsas genom att regionen använder sig av diversifiering. Diversifiering innebär att riskerna sprids genom att värdepappersportföljen innehåller ett flertal tillgångsslag, låntagare och löptider.

Ingen valutarisk ska förekomma inom den räntebärande delen av kapitalförvaltningsportföljen, ej heller inom likviditets- och skuldförvaltningen.

Ränteplaceringar skall ske i värdepapper med låg kredit/förlustrisk (s.k. ”investment grade” på ratingskalan). Vidare ska en tillfredsställande diversifiering finnas avseende låntagare och löptider.

HÅLLBARHET

Regionen strävar efter att vara en ansvarsfull investerare. Detta innebär att placeringar ska bedömas efter en analys av såväl hållbarhet och etik som de finansiella aspekterna. I linje med ambitionen att verka som en ansvarsfull investerare uppmuntrar regionen investeringar som är förenade med Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Ambitionen ska vara att investering inte tillåts i företag som uppenbart bryter mot kraven i de internationella konventioner som Sverige har undertecknat. De konventioner som bland annat avses anges i bilaga 1.

Regionen ska undvika placeringar i företag/företagsgrupper där en del av omsättningen kommer från produktion av tobak, alkoholvaror, pornografi, kontroversiella vapen eller fossila bränslen.

Hållbarhetskriterierna tillämpas oavsett om kapitalförvaltningen sker i egen regi eller via externa förvaltare.

Om det kommer till regionens kännedom att ett företag bryter mot dessa hållbarhetskriterier skall en utvärdering av placeringens lämplighet göras. Baserat på tillgänglig information ska en helhetsbedömning göras av investeringens lämplighet, varvid bl.a. beaktas olika åtgärder företaget har vidtagit för att rätta till missförhållandena och företagets agerande i etiska och miljömässiga frågor i övrigt.

Uppföljning av hur reglerna gällande hållbarhet efterföljs ingår i den årliga uppföljningen av förvaltningen.

5 Likviditetsförvaltning

Detta kapitel beskriver hur regionen ska agera i sin likviditetsförvaltning för att säkerställa att fullgod betalningsberedskap upprätthålls vid alla tillfällen.

LIKVIDITETSPLANERING

Likviditetsplaneringen ska upprättas så detaljerat att en god betalningsberedskap och likviditetshantering säkerställs.

PORTFÖLJSAMMANSÄTTNING

Löptider på placeringarna ska anpassas efter likviditetsflödet i upprättade prognoser, möjligheter att snabbt avveckla placeringar i marknaden samt förväntningar om ränteutvecklingen.

Likviditetsrisken ska begränsas genom likviditetsplanering och genom att i första hand använda placeringsformer/värdepapper som omsätts i tillräcklig omfattning och därmed vid var tidpunkt kan disponeras/säljas. Bankinlåning som är bunden för en viss tidsperiod får inte överstiga 1 år. Även tillgång till korta krediter/kreditlöften minskar likviditetsrisken.

6 Kapitalförvaltning

Detta avsnitt beskriver hur regionen ska agera för att utifrån sina förutsättningar uppnå sitt åtagande om att säkerställa framtida pensionsutbetalningar, dvs. den övergripande målsättningen. Bestämmelserna fungerar även som en vägledning för förvaltningen av donationsmedel, som regionstyrelsen ansvarar för.

FÖRDELNING AV TILLGÅNGSSLAG

Kapitalförvaltningen ska i huvudsak ske via externa förvaltare och företrädesvis via investeringsfonder. Följande övergripande fördelning mellan tillgångsslagen ska gälla:

TILLGÅNGSSLAG	ALLOKERING, %		
	Min	Normal	Max
Svenska aktier	5	15	25
Utländska aktier	10	35	45
Aktier, totalt	15	50	70
Nominella räntebärande värdepapper			
Reala räntebärande värdepapper			
Räntebärande värdepapper, totalt	25	35	70
Alternativa investeringar	0	15	25
Kassa	0	0	10

Tabell 1 – strategisk tillgångsallokering

Innehav i ett enskilt företag vid direkt ägande får maximalt utgöra 5 procent av regionens aktieportfölj. Den branschmässiga spridningen skall vara bred. För den utländska aktieförvaltningen skall även en bred geografisk spridning av innehaven finnas. Rådande sammansättning av världsmarknadsindex fungerar som vägledning vid portföljens sammansättning.

7 Skuldförvaltning

Detta avsnitt beskriver hur regionens upplåning ska ske.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR UPPLÅNING

Upplåning ska ske till lägsta möjliga kostnad med beaktande av likviditetssituation, ränteläge samt planerad investeringstakt. Upplåning ska ske till betryggande säkerhet och upplåning i spekulativt syfte är inte tillåtet. Med spekulation avses transaktioner där utfallet av affären är osäkert, exempelvis att finansiera en långfristig placering med kortfristig upplåning.

Extern finansiering av stora projekt eller investeringar skall ske med god framförhållning och vid behov med kreditlöften.

För att begränsa finansieringsrisken ska förfallen på låneavtalen spridas ut jämt över åren. Med finansieringsrisk avses risken att regionen eller dess bolag inte kan refinansiera sina lån när så önskas eller kan ta upp ny finansiering på marknaden när behov uppstår alternativt att finansieringen endast kan ske till ofördelaktiga villkor.

För att begränsa ränterisken ska ränteförfallen på låneavtalen spridas ut jämnt över åren.

8 Valutahantering

Transaktioner inom regionen i annan valuta än svenska kronor kan kurssäkras av finansfunktionen. Valutarisker ska alltid säkras om risken bedöms ha en betydande påverkan på regionens resultat.

Vid upptagande av skuld i annan valuta än SEK skall all valutarisk, såväl nominellt belopp som alla ränteflöden, elimineras.

KONVENTIONER OCH ÖVERENSKOMMELSER

BILAGA 1

Utgångspunkten är att alla konventioner som Sverige har undertecknat ska betraktas som lika viktiga och därmed ska följas. Utgångspunkten har stöd i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, som poängterar att de mänskliga rättigheterna är universella och odelbara, hänger ihop och inte ska rangordnas inbördes.

Exempel på konventioner och överenskommelser som avses är följande:

- FN Global Compact
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag

Mänskliga rättigheter

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- FN:s konvention om barnets rättigheter

Arbetsrättsliga frågor

- ILO-konventionerna

Miljö

- Internationella miljökonventioner

Korruption

- FN:s konvention mot korruption

Övriga konventioner

- FN:s konvention om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppminor) samt om deras förstöring (Ottawa-konventionen)
- FN:s konvention om klustervapen
- Fördraget om ickespridning av kärnvapen
- FN:s konvention om förbud mot kemiska vapen
- FN:s konvention om förbud mot biologiska- och toxinvapen

Till Regionstyrelsen Region Örebro Län
Möte den 9/6 år 2020
Från miljöpartiet de gröna

Justeringsyrkande avseende förslag till Finanspolicy, ärende 6

Det är bra att finanspolicyn utvecklas succesivt och tar in delvis nya aspekter. Miljöpartiet önskar dock ett tillägg vad gäller det övergripande syftet.

Genom vår samverkan med andra regioner blir vi en relativt tung placerare och kan därmed använda vår roll till att påverka samhällsutvecklingen i en riktning som på sikt ger oss en bättre utgångsposition för att värna människors hälsa och välmående. Det syftet går utöver det rent ekonomiska avkastningskraven.

I den senare delen som beskriver hållbarhetsperspektivet finns ett nytt tillägg som vi har svårt att tolka, ordet "kontroversiella" har lagts till före ordet vapen. Vi förstår inte hur det skall kunna tolkas objektivt och föreslår därför att den rådande benämningen vapen, utan adderade definitioner, bibehålls

Sid 3 Övergripande mål

Vi föreslår en ny mening som sista del i första brödstycket.

"Finansförvaltningen skall också gynna en hållbar utveckling enligt målen i agenda 2030, lokalt och globalt."

Sid 6, Hållbarhet

Förvaltningens nuvarande förslag tredje stycket, sidan 6 lyder

"Regionen skall undvika placeringar i företag eller företagsgrupper där en del av omsättningen kommer från produktion av tobak, alkoholvaror, pornografi, kontroversiella vapen eller fossila bränslen"

Vi yrkar att det byts ut till

"Regionen skall undvika placeringar i företag eller företagsgrupper där en del av omsättningen kommer från produktion av tobak, alkoholvaror, pornografi, vapen eller fossila bränslen".

En ny mening bör också läggas till i samma brödtext, sist av allt.

Strävan skall också vara att undvika placeringar i företag eller företagsgrupper som har sitt säte i "skatteparadis" som är upptagna på EUs svarta lista*.

För Miljöpartiet de gröna

Mats Gunnarsson

* EUs svarta lista över länder som inte samarbetar i skattefrågor och därmed tillåter många hundra miljarder euro att undgå beskattning är i dagsläget tolv länder

De är Amerikanska jungfruöarna, Amerikanska Samoa, Fiji, Guam, Oman, Samoa, Trinidad och Tobago, Vanuatu samt Caymanöarna, Palau, Panama och Seychellerna.

16

Biblioteksplan för Region Örebro län 2020-2023

19RS8875

Biblioteksplan för Region Örebro län 2020-2023

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att fastställa redovisat förslag till Biblioteksplan för Region Örebro län 2020-2023.

Sammanfattning

Enligt 17§ bibliotekslagen (2013:801) ska regioner anta planer för sin verksamhet på biblioteksområdet. För Region Örebro läns del handlar det om sjukhusbibliotek, folkhögskolebibliotek och den regionala biblioteksverksamhet som beskrivs i 11§ . Biblioteksplanen för Region Örebro län ska gälla 2020 – 2023 och utgå från den regionala utvecklingsstrategin.

Ärendebeskrivning

Bibliotekslagen (SFS 2013:801) är ett verktyg för att genomföra intentionerna i grundlagen i och med att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Med det allmänna biblioteksväsendet avses all offentligt finansierad biblioteksverksamhet. Enligt lagen ska regionerna anta planer för sin verksamhet inom biblioteksområdet.

Region Örebro län är huvudman för de medicinska biblioteken och patientbiblioteken på Karlskoga och Lindesbergs lasarett. Region Örebro län och Örebro universitet har ett gemensamt medicinskt bibliotek kopplat till universitetssjukhuset Örebro (USÖ) – Campus USÖ – medan patientbiblioteket på USÖ drivs på entreprenad av Örebro kommun. Det finns även skolbibliotek på Region Örebro läns folkhögskolor i Fellingsbro och Kävesta. Den regionala biblioteksverksamheten, som beskrivs i bibliotekslagen § 11, med folkbiblioteken som målgrupp, ingår också i biblioteksverksamheterna med Region Örebro län som huvudman.

Region Örebro läns biblioteksplan är en handlingsplan för den regionala utvecklingsstrategin. Den har betydelse för möjligheterna till nationell uppföljning, samordning och kvalitetsutveckling inom det allmänna biblioteksväsendet. Biblioteksplanen för Region Örebro län ska gälla från 2020 till 2023.

I biblioteksplanen presenteras utmaningar och mål för Region Örebro läns biblioteksverksamheter. Gemensamma mål kan kopplas till begrepp som kvalitet, tillgänglighet och samarbete.

Kvalitetsmålet: *Biblioteksverksamheterna inom Region Örebro län ska*

- *sträva efter att ge sina användare en så hög kvalitet i sitt tjänsteutbud som möjligt med de medel som ställs till förfogande.*

Tillgänglighetsmålet: *Biblioteksverksamheterna inom Region Örebro län ska*

- *ägnas särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.*
- *åtgärda fysiska hinder för åtkomst till bibliotekens lokaler.*
- *se till att digitala, och andra, bibliotekstjänster ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.*

Samverkansmålet: *Biblioteksverksamheterna inom Region Örebro län ska*

- *sträva efter att identifiera samverkansområden och samverkanspartners så att tjänsteutbudet blir mer tillgängligt för användarna samtidigt som det ökar verksamheternas effektivitet och hållbarhet*

Beredning

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 9 juni 2020.

Yrkanden

Elin Jensen (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag med följande tilläggsyrkande: att ta bort indikatorn mål 5 som lyder "antalet HTBQ-diplomerade och/eller certifierade folkbiblioteksenheter".

Andreas Svahn (S) yrkar avslag på Elin Jensens (SD) tilläggsyrkande.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Peter Alsbjer

Sammanträdesdatum
2020-06-17

FöredragningsPM
Dnr: 19RS8875

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Peter Alsbjer

Sammanträdesdatum
2020-06-17

FöredragningsPM
Dnr: 19RS8875

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Elin Jensen (SD) och Patrik Nyström (SD) reserverar sig mot styrelsens beslut till förmån för Elin Jensens (SD) tilläggsyrkande.

Bedömning

Genom en av regionfullmäktige antagen biblioteksplan för Region Örebro län lever regionen upp till lagkravet.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet innebär ingen förändrad energianvändning, leder inte till ökade transporter eller resor, leder inte till ökad användning av miljö- och hälsofarliga kemikalier, leder inte till ökad läkemedelsanvändning och inte till ökad material/resursanvändning. Det finns heller ingen risk för att arbetsvillkor och arbetsförhållanden i ett eventuellt leverantörsled är oacceptabla

Bibliotek ska vara till för alla. I förslaget till biblioteksplan lyfts ett antal prioriterade grupper fram: personer med funktionsnedsättning, personer med annan språklig bakgrund, de nationella minoriteterna samt barn och unga. Den del som har med regional biblioteksutveckling att göra utgår från samma miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiv som finns i Kulturplan för Örebro län.

Förslaget till biblioteksplan slår fast att alla människor, oberoende av kön, könsidentitet, sexuell läggning eller könsuttryck, ska ha samma makt och möjlighet att forma såväl samhället som sina egna liv. Därför ska även biblioteken väga in ett jämställdhetsperspektiv i sitt arbete. Det behövs en medvetenhet om att jämställdhet påverkas av och samspelar med andra aspekter, till exempel ålder, etnicitet, religiös tillhörighet, socioekonomi och funktionsnedsättning.

Ekonomiska konsekvenser

Ryms inom befintlig budgetram.

Uppföljning

Beslutet i kulturnämnden följs upp i och med att regionfullmäktige fattar beslut om biblioteksplanen för Region Örebro län.

Tjänsteställe, handläggare
Kultur och ideell sektor, Peter Alsbjer

Sammanträdesdatum
2020-06-17

FöredragningsPM
Dnr: 19RS8875

När det gäller uppföljning av den regionala biblioteksverksamheten sker den internt inom område Kultur och Ideell sektor samt inom redovisningar inom kultursamverkansmodellen som görs till Myndigheten för kulturanalys samt till Statens kulturråd.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-06-17, Biblioteksplan för Region Örebro län 2020-2023
Projektplan för att ta fram ett förslag till biblioteksplan för Region Örebro län
Biblioteksplan 2020-2023

Skickas till:

Biblioteksplan för Region Örebro län 2020 – 2023

FÖRSLAG

FÖRSLAG

Biblioteksplan för Region Örebro län 2020 – 2023

2020-02-18
Dnr 19RS8875

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund	5
Syfte och arbetsprocess	5
Vision	6
Utmaningar och mål	6
Digitalisering	8
Ekonomi	8
Mänskliga rättigheter.....	8
Läsning	10
Vårdarbete	10
Kvalitetsmålet.....	11
Tillgänglighetsmålet	11
Samverkansmålet	12
Biblioteksverksamheter med Region Örebro län som huvudman	13
Regional biblioteksverksamhet (§ 11 bibliotekslagen)	13
Litteraturfrämjande verksamhet	18
Sjukhusbibliotek	19
Medicinsk biblioteksverksamhet.....	19
Patientbibliotek.....	22
Folkhögskolornas bibliotek.....	25
Uppföljning	29
Bilaga 1: Bibliotekslag (2013:801)	30
Bilaga 2: Kostnader och personal.....	34

Sammanfattning

Enligt 17§ bibliotekslagen ska regioner anta planer för sin verksamhet på biblioteksområdet. För Region Örebro läns del handlar det om sjukhusbibliotek, folkhögskolebibliotek och den regionala biblioteksverksamhet som beskrivs i 11§¹. Biblioteksplanen för Region Örebro län gäller 2020 – 2023 och utgår från den regionala utvecklingsstrategin. Biblioteksplanen är antagen xxxx-xx-xx av Region Örebro läns regionfullmäktige.

Att formulera gemensamma mål för samtliga biblioteksverksamheter med regional huvudman är, utifrån de stora skillnaderna i uppdrag, verksamhetsinriktning och målgrupper, inte självklart. Det är svårt att finna gemensamma nämnare för behoven av bibliotekstjänster på folkhögskolorna, på sjukhusen eller på folkbiblioteken. Trots de skillnader som finns har samtliga biblioteksverksamheter i uppgift att tillgängliggöra och förmedla kunskap i olika former.

Gemensamma mål för biblioteksverksamheterna kan kopplas till begrepp som kvalitet, tillgänglighet och samarbete.

Kvalitetsmålet: *Biblioteksverksamheterna inom Region Örebro län ska*

- *sträva efter att ge sina användare en så hög kvalitet i sitt tjänsteutbud som möjligt med de medel som ställs till förfogande.*

Tillgänglighetsmålet: *Biblioteksverksamheterna inom Region Örebro län ska*

- *ägnas särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.*
- *åtgärda fysiska hinder för åtkomst till bibliotekens lokaler.*
- *se till att digitala, och andra, bibliotekstjänster ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.*

Samverkansmålet: *Biblioteksverksamheterna inom Region Örebro län ska*

- *sträva efter att identifiera samverkansområden och samverkanspartners så att tjänsteutbudet blir mer tillgängligt för användarna samtidigt som det ökar verksamheternas effektivitet och hållbarhet*

Biblioteksverksamheterna formulerar, utifrån den regionala utvecklingsstrategin, mål

---

¹ Den del av biblioteksplanen för Region Örebro län som behandlar den regionala biblioteksverksamheten enligt § 11 bibliotekslagen ska även ses som ett komplement till Kulturplanen för Örebro län

för sin verksamhet och följer upp målen var och en för sig. Uppföljningen genomförs inom den organisatoriska enhet som har ansvar för respektive biblioteksverksamhet.

Bakgrund

I regeringsformen² heter det att den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Särskilt ska det allmänna trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet och för goda förutsättningar för hälsa. Vidare heter det att det allmänna ska verka för att demokratis idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Det allmänna ska verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och för att barns rätt tas till vara. Det allmänna ska motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person.

Bibliotekslagen (SFS 2013:801) är ett verktyg för att genomföra intentionerna i grundlagen i och med att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Med det allmänna biblioteksväsendet avses all offentligt finansierad biblioteksverksamhet. Enligt lagen ska regionerna anta planer för sin verksamhet inom biblioteksområdet.

Region Örebro län är huvudman för de medicinska biblioteken och patientbiblioteken på Karlskoga och Lindesbergs lasarett. Region Örebro län och Örebro universitet har ett gemensamt medicinskt bibliotek kopplat till universitetssjukhuset (USÖ) – Campus USÖ – medan patientbiblioteket på USÖ drivs på entreprenad av Örebro kommun. Det finns även skolbibliotek på Region Örebro läns folkhögskolor i Fellingsbro och Kävesta. Den regionala biblioteksverksamheten, som beskrivs i bibliotekslagen § 11, med folkbiblioteken som målgrupp, ingår också i biblioteksverksamheterna med Region Örebro län som huvudman.

Syfte och arbetsprocess

Region Örebro läns biblioteksplan är en handlingsplan för den regionala utvecklingsstrategin. Den har betydelse för möjligheterna till nationell uppföljning, samordning och kvalitetsutveckling inom det allmänna biblioteksväsendet. Biblioteksplanen för Region Örebro län gäller från 2020 till 2023.

---

² Regeringsformen 1 kap 2 §

Den kartläggning över biblioteksverksamheter som ligger till grund för biblioteksplanen utgår från en enkät, intervjuer med ansvarig personal samt insamling av information från Region Örebro läns webbsidor. Dialogmöten har genomförts med representanter för folkbiblioteken angående den regionala biblioteksverksamheten, med representanter för sjukhusbiblioteken samt representanter för folkhögskolebiblioteken. Samråd har genomförts med representanter för de finska och romska nationella minoriteterna. Förslaget till biblioteksplan för Region Örebro län har gått ut på remiss till berörda aktörer och deras synpunkter har lagts till.

Vision

Region Örebro läns biblioteksplan utgår från Region Örebro läns vision – ”Tillsammans skapar vi ett bättre liv” – och värdegrund. Arbetet med att ta fram en gemensam värdegrund för Region Örebro län pågår, men är ännu inte slutförd. Tills den nya värdegrunden är beslutad utgår verksamheterna från den som finns i dag:

- Vi skapar förtroende genom att vara lyhörda, öppna, samspelade och engagerade i en utveckling för människors bästa.
- Vi visar respekt för allas lika värde och delaktighet.
- Vi finns nära invånarna under hela livet.
- Vi ser behoven hos varje person.

Utmaningar och mål

De biblioteksverksamheter som bedrivs av Region Örebro län – medicinska biblioteksverksamheter, patientbibliotek, folkhögskolebibliotek och den regionala biblioteksverksamheten – arbetar under olika förutsättningar. De har skilda uppdrag, målgrupper och verksamhets- och samverkansformer. Skillnaderna dem emellan är ofta större än likheterna. Medan den regionala biblioteksverksamheten som beskrivs i § 11 bibliotekslagen har lagstöd är de andra bibliotekformerna mer eller mindre frivilliga åtaganden från regionens sida. Samtidigt skapar samtliga biblioteksverksamheter förutsättningar så att de organisatoriska enheter de tillhör ska kunna genomföra sina uppdrag effektivt och hållbart.

Att formulera gemensamma utmaningar och mål för samtliga biblioteksverksamheter med regional huvudman är, utifrån de stora skillnaderna i uppdrag, verksamhetsinriktning och målgrupper, inte självklart. Det är svårt att finna gemensamma nämnare för behov av bibliotekstjänster hos såväl deltagare och lärare på folkhögskolorna, forskare och vårdpersonal på sjukhusen, sjukvårdens patienter och deras anhöriga samt de kommunala folkbiblioteken.

Gemensamt för Region Örebro läns biblioteksverksamheter är att de måste förhålla sig till den regionala utvecklingsstrategin³ – RUS – som utgår från FN:s globala utvecklingsmål och pekar ut tre övergripande mål för länets utveckling:

- Stark konkurrenskraft.
- Högt och jämlik livskvalitet.
- God resurseffektivitet.

Dessa övergripande mål preciseras i en rad effektmål samt indikatorer kopplade till effektmålen. För att nå de uppsatta målen har aktörerna i länet enats om tio prioriterade områden. Var och en av dessa har i sin tur tre strategiska inriktningar för att nå det önskvärda läget. Biblioteksplanen är en handlingsplan för att uppnå RUS:ens övergripande mål. Biblioteksverksamheterna är på skilda sätt kopplade till strategins prioriterade områden:

- Innovationskraft och specialisering – de medicinska biblioteken.
- Kunskapslyft och utbildning – de medicinska biblioteken, folkhögskolebiblioteken.
- Kompetensförsörjning och matchning – folkhögskolebiblioteken.
- Social sammanhållning och demokrati – den regionala biblioteksverksamheten, folkhögskolebiblioteken.
- Hälsöfrämjande arbete och hälso- och sjukvård – de medicinska biblioteken, patientbiblioteken, folkhögskolebiblioteken, den regionala biblioteksverksamheten.
- Upplevelser och evenemang – den regionala biblioteksverksamheten, patientbiblioteken, folkhögskolebiblioteken.

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Förmedling av kunskaper blir därför något som förenar biblioteksverksamheterna. Trots sina skillnader har samtliga biblioteksverksamheter med regional huvudman i uppgift att tillgängliggöra kunskap i olika former.

Vidare heter det i bibliotekslagen att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Lagen pekar också ut tre prioriterade grupper som gäller alla bibliotekstyper inom det allmänna biblioteksväsendet: personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna samt personer med annat modersmål än svenska. Detta är dock inte obligatoriskt för alla bibliotekstyper. De medicinska biblioteken verkar till exempel inom forskningsområdet i ett engelskspråkigt kontext, medan andra bibliotek står för att främja litteraturens ställning och kulturell verksamhet. Region Örebro läns biblioteksverksamheter uppfyller tillsammans det som efterfrågas i lagen.

---

³ <https://www.regionorebrolan.se/sv/Regional-utveckling/Regional-utvecklingsstrategi11/>

Digitalisering

I digitaliseringen ligger nyckeln till förändring och utveckling av bibliotekens uppgift och roll i samhället. Om biblioteken ska behålla och öka sin relevans hos användarna är digital tillgänglighet den mest centrala frågan. Bibliotekens resurser måste göras möjliga att nå för användarna utifrån det sätt dessa söker kunskap i dag. Många invånare befinner sig därtill i ett digitalt utanförskap. Oavsett orsak begränsas deras bildningssträvanden, deras möjlighet att delta i samhället och kulturlivet eller deras möjlighet att ta del av patientinformation via 1177 Vårdguiden. Det handlar även om källkritik och datasäkerhet om desinformation och att hantera falska nyheter. Äldre är en grupp som har pekats ut som särskilt sårbar i sammanhanget. En utmaning för länets folkbibliotek, patientbibliotek och folkhögskolebibliotek är att bidra till att den digitala klyftan minskar. En annan utmaning är att stärka bibliotekspersonalens digitala kompetenser och förutsättningar att möta den digitala omställningen.

Ekonomi

För Region Örebro län innebär ändrade ekonomiska förutsättningar för de närmaste åren att det inte sker någon generell uppräknings av anslagen till nämnderna. Omställningen till svårare ekonomiska förutsättningar innebär att alla verksamheter – även biblioteksverksamheterna – behöver förändras och utvecklas för att kunna utföra uppdragen med minskad resursförbrukning.

En speciell utmaning för de medicinska biblioteken är framtiden inom SKR:s Eira-samarbete och prisutvecklingen på de databaser som erbjuds. Prisutvecklingen kan även kopplas till inlåsnings effekter i betaldata baser och höga licenskostnader för vetenskapliga artiklar. Om regeringens målbild om öppen tillgång till vetenskapliga publikationer och forskningsdata uppnås och forskningsresultat inte längre är bakom betalväggar ökar möjligheterna för alla grupper i samhället att ta del av och använda forskningen i sin kompetensutveckling och dagliga verksamhet. På så sätt går det att fatta beslut på vetenskaplig grund inom hälso- och sjukvården.

Mänskliga rättigheter

Alla människor, oberoende av kön, könsidentitet, sexuell läggning eller könsuttryck, ska ha samma makt och möjlighet att forma såväl samhället som sina egna liv. Därför ska även biblioteken väga in ett jämställdhetsperspektiv i sitt arbete. Det behövs en medvetenhet om att jämställdhet påverkas av och samspelar med andra aspekter, till exempel ålder, etnicitet, religiös tillhörighet, socioekonomi och funktionsnedsättning.

Barns och ungas uppväxtvillkor är ett prioriterat område som utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter. Det betyder att barn och unga ska få komma till tals och ges inflytande samt att barnets bästa, utifrån mognad och ålder, ska prövas och beaktas. De ska ha möjlighet att både ta del av kultur och själva skapa kultur, på

fritiden, i förskolan, i skolan men också på sjukhus. En generell utmaning för samtliga biblioteksformer är att göra barnkonventionen känd bland vuxna (personal, deltagare, anhöriga) och barn. En utmaning för den regionala biblioteksverksamheten är att stödja och stärka det implementeringsarbete om barnrättskonventionen som startats av, för och med länets folkbibliotek. En motsvarande utmaning är att konventionen implementeras i patientbibliotekens verksamhet.

Alla invånare ska känna sig som en del av det svenska samhället och kunna vara med och bidra, oavsett var de är födda. Möjligheten att ta del av, delta i och påverka kultur ska inte vara avhängigt religiös tillhörighet, etnisk, eller språklig bakgrund. Ett jämlikt, inkluderande kulturliv innebär möjlighet till ett vitaliserat samhälle där ökat internationellt utbyte är en viktig del. Folkbibliotek är en av de första samhällsinstitutioner som invandrare och flyktingar kommer i kontakt med. Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och främja de nationella minoriteternas rättighet att behålla och utveckla sin kultur.⁴ Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas. Det är en utmaning för den regionala biblioteksverksamheten att hitta samarbetsformer med folkbiblioteken så att dessa kan ge en likvärdig service till grupper med annan språklig bakgrund och till de nationella minoriteterna.

Andelen äldre ökar i vårt län. Äldre personer har generellt sett fått en bättre hälsa och lever längre, men samtidigt ökar de socioekonomiska skillnaderna. Folkbibliotek och patientbibliotek kan bidra till att stärka det friska och skjuta upp funktionsnedsättningar genom att medverka i hälsofrämjande insatser som förbättrar livskvaliteten för den enskilde. I den äldre generationen av invandrare finns de som saknar eller har förlorat sina kunskaper i svenska. Utmaningen är att hitta samverkansformer på såväl regional som kommunal nivå till stöd för denna grupp.

Personer med funktionsnedsättning har rätt att leva ett självständigt liv på lika villkor som alla andra. De ska ha möjlighet att utveckla och använda sin kreativa, artistiska och intellektuella förmåga, i eget intresse och för samhällets berikande. De ska också ha rätt till erkännande av och stöd för sin särskilda kulturella och språkliga identitet. Tillgänglighet är en allmän princip när det gäller såväl den fysiska miljön till bibliotekens lokaler som till information och kommunikation. Det finns dock fortfarande många hinder, även på biblioteken, för att personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att delta utifrån sina egna förutsättningar.

För fortsatt demokratisk samhällsutveckling är yttrandefriheten och kulturens fria ställning centrala. Det ska därför finnas förutsättningar för allas delaktighet i kultur-

---

⁴ Se <https://www.minoritet.se/> för mer information om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken

och samhällslivet oavsett var man bor och oavsett kulturell och social bakgrund. På så sätt skapas en attraktiv livsmiljö och livskvalitet i hela länet. I Örebro län bidrar framförallt folkbibliotek, men även folkhögskolebibliotek och sjukhusbibliotek, till den demokratiska utvecklingen och är krafter som överbygger gränser, skapar sammanhållning och ger människor mening i vardagen. För samverkan och hantering av samhällsutmaningar är det viktigt med nätverk och mötesplatser för engagerad allmänhet och engagerade organisationer. Ett demokratiskt samhälle stödjer litteraturen och dess ställning, biblioteken kanaliserar detta stöd till läsarna. Utmaningen för biblioteken är att inspirera till ett fördjupat läsande av kvalificerade texter. Ett djupläsande behövs för förmågan att förstå och lära av omvärlden. Utan förmåga till läsning under längre tid försvinner en möjlighet till förståelse av komplexa sammanhang och nyanser.

Läsning

Alla i Sverige ska, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet. Att alla kan läsa och förstå det de läser är en demokratifråga. Oavsett om läsningen sker via ögon, öron eller fingrar är läskunnighet och läsförståelse nödvändigt för att förstå och hantera omvärlden. Läsning och de språkfärdigheter och insikter som följer av läsningen skapar förutsättningar för ett aktivt deltagande i det demokratiska samhället. Det är av största vikt att läsfrämjande insatser genomförs i så tidiga åldrar som möjligt. Att inspirera till läslust och en förbättrad språkutveckling är ett uppdrag för såväl den regionala biblioteksverksamheten som för patientbiblioteken och folkhögskolebiblioteken. Dessa kan spela en stor roll för att minska läsklyftor som hänger samman med kön, ålder, bostadsort, språk och sociala förhållanden. Det är särskilt viktigt att kompetensen hos bibliotekspersonal som arbetar med barns språkutveckling tas tillvara i samverkansarbetet mellan till exempel folkbibliotek, patientbibliotek, barnhälsovård och förskola. Det är en gemensam utmaning att minska läsklyftan i samhället och att ge barn och vuxna lika förutsättningar att utveckla en god läsförmåga. Att arbeta med läsfrämjande insatser för vuxenstuderande på till exempel folkhögskolor bidrar också till att minska läsklyftan i samhället.

Vårdarbete

Förändrade vårdformer inom hälso- och sjukvården innebär att allt fler patienter får vård och omsorg hemma. Kortare vårdtider och att allt färre patienter ligger kvar på sjukhusen innebär att det behövs nya arbetsätt för att patientbiblioteken ska nå ut med sin service. Samtidigt finns kliniker och avdelningar där patienter har långa vårdtider med andra behov av biblioteksservice. En utmaning för patientbiblioteken är att marknadsföra verksamheten genom att tillgängliggöra den digitalt eller prova på nya metoder som biblioterapi.

Under kommande år förväntas vårdbehoven öka till följd av en åldrande befolkning och fler personer med kroniska sjukdomar. Hälso- och sjukvården kan behöva öka fokus på hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete i samverkan med andra aktörer, vilket ställer krav på ökad kunskap. Andra stora utmaningar berör patientsäkerhetsproblem och fragmenterade vårdprocesser med bristande helhetsperspektiv på patienten. Att möta de här utmaningarna kan kräva en väl fungerande planering av både bemanning, kontinuerlig kompetensutveckling och effektiva arbetssätt.⁵ Utmaningen för sjukhusbiblioteken är att vara en del i den processen.

Målet för Region Örebro län är att erbjuda patienter en god, jämlik och säker vård med nollvision för vårdskador. Länets invånare ska få vård som håller hög kvalitet. Regionens medicinska bibliotek bidrar till ökad patientsäkerhet och sjukvårdens effektivitet genom att hälso- och sjukvårdspersonalens informationskompetens ökas och utvecklas. En utmaning för de medicinska biblioteken är att vara delaktig i att nå de effektmål som berör hälso- och sjukvård samt forskning, utbildning och innovation. För att vara delaktig i de processerna finns ett behov av marknadsföring av sjukhusbiblioteken och av de medicinska bibliotekariernas kompetens.

Kvalitetsmålet

Även om biblioteksverksamheternas kvalitetsarbete och uppföljning sker på helt skilda sätt så är det av högsta vikt att verksamheterna kvalitetssäkras.

Biblioteksverksamheterna inom Region Örebro län ska

- *sträva efter att ge sina användare en så hög kvalitet i sitt tjänsteutbud som möjligt med de medel som ställs till förfogande.*

Med kvalitet avses ”att utifrån den bäst kända kunskapen leverera tjänster och produkter som uppfyller intressenters krav och behov, i enlighet med lagar, förordningar och föreskrifter.”⁶

Tillgänglighetsmålet

Tillgänglighet kan inte endast definieras som en riktad service till personer med funktionsnedsättning. Tillgänglighet handlar om en prioriterad infrastruktur som möter behovet av service utifrån individens behov och förutsättningar, samt ger alla tillgång till information, litteratur och kunskap oavsett format.

Biblioteksverksamheterna tillgängliggör sin verksamhet såväl i fysisk form som i digital form. Utanför biblioteksverksamheterna erbjuder Centrum för hjälpmedel läs- och skrivstödande programvaror för patienter med språkstörning eller dyslexi.

---

⁵ Framtidens vårdkompetens, Socialstyrelsen och UKÄ

⁶ Policy för Region Örebro läns arbete med kvalitet och utveckling

Biblioteksverksamheterna inom Region Örebro län ska

- *ägnna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information*
- *åtgärda fysiska hinder för åtkomst till bibliotekens lokaler*
- *se till att digitala, och andra, bibliotekstjänster ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.*

Samverkansmålet

Enligt bibliotekslagen ska bibliotek och bibliotekshuvudmän i det allmänna biblioteksväsendet samverka. När det gäller Region Örebro läns biblioteksverksamheter finns formaliserad samverkan på USÖ. Dels med Örebro universitet om biblioteket på Campus USÖ kring ansvaret för tillgången till medicinska elektroniska resurser som databaser och tidskrifter för hela Region Örebro län. Dels med Örebro kommun om patientbiblioteket. Sjukhusbiblioteken i Lindesberg och Karlskoga samarbetar med Fellingsbro folkhögskolas bibliotek om en gemensam bibliotekskatalog. Folkhögskolebiblioteken får del av Statens kulturråds distributionsstöd till utgivningen av kvalitetslitteratur genom den regionala biblioteksverksamhetens försorg.

Olika funktioner inom Region Örebro län identifierar länets folkbibliotek som strategiskt viktiga samverkanspartners för att nå gemensamma mål eller för att informera allmänheten. Ett exempel är barnhälsovårdens och familjecentralernas samarbete med folkbibliotek.

Samverkan främjas även genom den regionala biblioteksverksamhetens samverkan med de kommunala folkbiblioteken. De utgör tillsammans en gemensam biblioteksinfrastruktur i länet genom inköp av gemensamma databaser, fjärrlånesamarbete, transportordning, samsöksfunktion för bibliotekskataloger samt fortbildning och projektstöd.

Biblioteksverksamheterna inom Region Örebro län ska

- *sträva efter att identifiera samverkansområden och samverkanspartners så att tjänsteutbudet blir mer tillgängligt för användarna samtidigt som det ökar verksamheternas effektivitet och hållbarhet.*

Biblioteksverksamheter med Region Örebro län som huvudman

Presentationerna av biblioteksverksamheterna innehåller en övergripande beskrivning av verksamheten samt de mål som finns under planperioden.

Regional biblioteksverksamhet (§ 11 bibliotekslagen)

Region Örebro län har enligt § 11 bibliotekslagen i uppdrag att bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling⁷ och kvalitet⁸ när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. Den regionala biblioteksverksamheten utgår förutom från bibliotekslagen även från Region Örebro läns kulturplan 2020 – 2023. Kulturplanen är en handlingsplan och ett stöd till Region Örebro läns utvecklingsstrategi, där kulturområdet har tre strategiska inriktningar för att nå det önskvärda läget 2030:

- Stärk länets kulturella infrastruktur med tonvikt på ett jämlikt, jämställt och tillgängligt kulturliv med barn och unga i fokus.
- Öka tillgängligheten och utbudet av kultur, upplevelser och evenemang.
- Skapa förutsättningar för ett starkt civilsamhälle och en stark folkbildning som bidrar till demokrati och social sammanhållning.

Den regionala biblioteksverksamheten i Kulturplan för Örebro län⁹

Kulturplanens inriktningsmål under planperioden är ”Solidariskt fördelad kultur” samt ”Kultur och hälsa”. Dessa inriktningsmål gäller även för den regionala biblioteksverksamheten. Solidariskt fördelad kultur bygger på demokratisk grund och är tillgänglig för alla. Möjligheten att delta i kulturlivet ska inte begränsas till faktorer som utbildning, ekonomi, bostadsort, funktionsnedsättning, etnicitet, språk, religiös tillhörighet, kön, könstillhörighet, sexuell läggning eller ålder. Solidariskt fördelad kultur har särskilt fokus på att nå nya målgrupper.

De sex perspektiv som kulturplanen särskilt lyfter fram 2020–2023 (utan inbördes ordning) är:

- Hela länet
- Jämställdhet (inklusive HBTQ)
- Socioekonomi
- Barn

---

⁷ Region Örebro läns definition av utveckling: att systematiskt och metodiskt nyttja forskningsresultat, idéer och övriga kunskapskällor i syfte att verksamheten ska leverera en högre kvalitet genom att förbättra eller skapa processer, arbetssätt, tjänster och produkter.

⁸ Region Örebro läns definition av kvalitet: se sidan 12

⁹ Örebro läns kulturplan 2020–2023 Tillsammans skapar vi ett bättre liv – med kultur som kraft

- Etnisk och språklig bakgrund
- Funktionsnedsättning.

Den regionala biblioteksverksamheten ska ha en plan för arbetet med ökad jämställdhet och jämlikhet, medverka i att stärka lärandet utifrån de sex perspektiven samt ha dem som utgångspunkt vid nya kultursatsningar.

Den regionala biblioteksverksamheten består från och med 2020 av fyra fast anställda utvecklingsledare, samt vid behov projektanställda. Utvecklingsledarnas inriktningar är bland annat läs- och litteraturfrämjande, bemötande, mänskliga rättigheter, digitaliserad mediehantering och ledarskapsutveckling. Ansvarig förvaltning är Regional utveckling, där verksamheten är placerad inom område Kultur och ideell sektor. Ansvarig politisk nivå är Kulturnämnden.

Den regionala biblioteksverksamheten fungerar som ett resurscentrum för regional biblioteksutveckling med kommunernas folkbibliotek som primär målgrupp. Uppdraget syftar till att dessa utvecklar och stärker kvaliteten i sina verksamheter, så att de blir angelägna och relevanta för alla kommuninvånare. Folkbiblioteken får stöd genom lokalt utvecklingsarbete, projekt och handledning. Verksamheten drivs inom ramen för en väletablerad samverkansstruktur av nätverk och arbetsgrupper med personal från länets folkbibliotek och andra aktörer i och utanför länet. Den regionala biblioteksverksamheten medverkar bland annat i det nationella samarbete som finns inom ramen för Föreningen för Regional Biblioteksverksamhet, Kungl. Bibliotekets nätverk ”Träffpunkt biblioteksplaner” samt i Region Örebro läns ”Nätverket för regional kulturutveckling”.

Mål och indikatorer för den regionala biblioteksverksamheten

Varje mål specificeras närmare i interna uppdragsbeskrivningar eller projektplaner. Målen är kopplade till bibliotekslagen, den regionala utvecklingsstrategin och kulturplanen och följs upp internt inom Kultur och Ideell sektor samt externt till Myndigheten för kulturanalys och Statens kulturråd.

För att nå målen

- finns en struktur för samverkan av, med och för folkbiblioteken
- avsätts projektmedel till folkbibliotekens utvecklingsarbete
- finns en taxonomi för prioriteringar i genomförandet av verksamheten
- genomförs och förmedlas en strategisk omvärldsbevakning inom och utanför biblioteksområdet
- finns ett särskilt fokus på folkbibliotekens verksamhetsansvariga
- erbjuds fortbildningar av, med och för folkbibliotekspersonal inom en rad områden
- ingår den regionala biblioteksverksamheten i en rad regionala, nationella och internationella nätverk för biblioteksutveckling

- arbetar den regionala biblioteksverksamheten tillsammans med länets folkbibliotek fram handlingsplaner eller strategier för gemensamma åtaganden och mål utifrån bibliotekslagen. Handlingsplanerna beskriver de aktiviteter som ska ske inom området och visar på vem som ska göra vad, när och hur
- eftersträvar den regionala biblioteksverksamheten ett uppsökande, utforskande och utvecklingsinriktat arbetssätt.

Mål:

Den regionala biblioteksverksamheten ska

1. tillsammans med folkbiblioteken verka för att deltagandet vid allmänna val ökar.

Indikator: Antalet projektbidrag till folkbiblioteken som syftar till att öka deltagandet i allmänna val.

2. tillsammans med folkbiblioteken verka för att mänskliga rättigheter implementeras i folkbiblioteksverksamheterna.

Indikatorer:

- Ett gemensamt regionalt forum för erfarenhetsutbyte i syfte att stärka kunskaperna om delaktighet, inflytande och jämställdhet i samhällsutvecklingen är etablerat mellan den regionala biblioteksverksamheten och folkbiblioteken i hela länet.
- Handlingsplaner för att öka kunskapsnivån hos folkbiblioteken avseende de prioriterade grupperna (personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna, personer med annat modersmål än svenska samt barn och unga) är framtagna.
- Antal fortbildningstillfällen av, för och med folkbibliotekspersonal som berör målet.
- Deltagande från samtliga folkbibliotek vid fortbildningar som berör mänskliga rättigheter och de prioriterade grupperna.
- Antal projektbidrag till folkbiblioteken där verksamhet riktad till, av, med och för de prioriterade grupperna är ett kriterium för bidrag.

3. genom fortbildning stärka kunskapen hos folkbibliotekspersonal och verksamhetsansvariga om barnrättsfrågor. FN:s konvention om barnets rättigheter ska implementeras i folkbibliotekens ordinarie verksamhet.

Indikatorer:

- En handlingsplan är framtagen under 2020.
- Antal fortbildningstillfällen av, för och med folkbibliotekspersonal som berör målet.
- Antal folkbibliotek som genomför barnrättsprövning/ barnbokslut för sin

verksamhet

- Antal folkbibliotek med barnrättsombud.

4. tillsammans med folkbiblioteken verka för ett minskat digitalt utanförskap inom ramen för den regionala digitaliseringsstrategin.

Indikatorer:

- En handlingsplan är framtagen under 2021.
- Antal fortbildningstillfällen av, för och med folkbibliotekspersonal som berör målet.
- Antal projektbidrag till folkbiblioteken där verksamhet som syftar till att minska det digitala utanförskapet är ett kriterium för bidrag.

5. tillsammans med folkbiblioteken i länet verka för att dessa får en ökad relevans för sina kommuninnevånare. Basen för allmänhetens användning av, och deltagande i, folkbibliotekens tjänsteutbud ska bli bredare.

Indikatorer:

- Antalet meröppna folkbibliotek.
- Antalet folkbibliotek som genomför organiserade dialoger om den egna verksamheten med invånarna.
- En modell för att ta fram nyckeltal och statistik för folkbibliotek kopplat till mänskliga rättigheter är framtagen under planperioden.
- Antalet användare av MTM:s tjänst Legimus i Örebro län.
- Antalet HBTQ-diplomerade och/eller certifierade folkbiblioteksenheter.
- Antalet folkbibliotek som inte tar ut avgifter för försenade utlånade medier och för fjärrlån.
- Antal fortbildningstillfällen som syftar till att stärka folkbibliotekens roll som kulturarrangör.

6. stimulera och stödja folkbibliotekens litteraturfrämjande arbete i hela länet.

Indikator:

- En strategi för litteraturfrämjande verksamhet är framtagen tillsammans med folkbiblioteken.
- Antal projektbidrag till folkbiblioteken där verksamhet som syftar till att stärka litteraturens ställning är ett kriterium för bidrag.
- Antal litteraturfrämjande arrangemang på folkbiblioteken har ökat.

7. verka för att samtliga kommuner i Örebro län ska ha aktuella och formellt antagna biblioteksplaner.

Indikatorer:

- Antalet kommunala biblioteksplaner som beskriver hur arbetet med de prioriterade grupperna ska genomföras.

- Antalet kommunala biblioteksplaner som beskriver hur folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.
- Antalet kommunala biblioteksplaner som beskriver hur folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.
- Antalet kommunala biblioteksplaner som beskriver hur folkbiblioteken ska främja läsning och tillgången till litteratur.
- Antalet kommunala biblioteksplaner som beskriver hur folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.
- Antalet kommunala biblioteksplaner som beskriver skolelevers tillgång till skolbibliotek.

8. stimulera och stödja folkbibliotekens läsfrämjande arbete utifrån Kulturrådets handlingsprogram för läsfrämjande¹⁰ samt Läsdelegationens slutbetänkande¹¹.

Indikatorer :

- Ett förslag till handlingsplan är framtagen under planperioden.
- Antal fortbildningstillfällen av, för och med folkbibliotekspersonal som berör målet.
- Antalet projektbidrag till folkbiblioteken där läsfrämjande verksamhet är ett kriterium för bidrag.
- Antal antagna kommunala läsfrämjandeplaner.
- Ökad samverkan mellan den regionala biblioteksverksamheten, folkbiblioteken och andra aktörer med ett språkutvecklande uppdrag inom Bokstart Örebro län.

9. verka för att kunskaperna hos folkbibliotekspersonalen ökar, så att de upplever en större trygghet när folkbiblioteken möter det digitala samhällets utmaningar.

Indikatorer:

- Resultatet från självskattningstest i projektet ”Digitalt först med användaren i fokus” ska vara högre vid projektets slut än vid projektets början.
- Minst 80% av bibliotekspersonalen på folkbiblioteken ska vid projektet ”Digitalt först med användaren i fokus” slut ha en användarprofil i utbildningstjänsten Digiteket.
- Andelen av folkbibliotekens verksamhetsansvariga som uppger att förmågan har stärkts att leda digital förändring efter projektets slut.
- Antal fortbildningstillfällen av, för och med folkbibliotekspersonal som berör målet.

¹⁰ <https://www.kulturradet.se/publikationer/handlingsprogram-lasframjande/>

¹¹ <https://www.regeringen.se/49f088/contentassets/39759a0cb5234aa08340c7243e371908/barns-och-ungas-lasning--ett-ansvar-for-hela-samhallet-sou-201857.pdf>

- Antal projektbidrag där kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet är ett kriterium.
- En handlingsplan för den regionala biblioteksverksamhetens fortsatta arbete med digitalisering är framtagen under perioden.
- Antalet folkbibliotek som samverkar med Region Örebro län om information till allmänheten om 1177 Vårdguiden.

10. tillsammans med folkbibliotekens verksamhetsansvariga ta fram ett förslag till en modell för utökad samverkan mellan regionen och kommunerna.

Indikatorer:

- Antalet stödtilfällen till folkbibliotekens verksamhetsansvariga.
- Antalet informationstillfällen till folkbibliotekens ansvariga facknämnder.
- Antalet besök till folkbiblioteken.
- En modell för samverkan mellan kommunerna och Region Örebro län inom folkbiblioteksområdet är antagen under planperioden.
- Antal projektbidrag där samverkan är ett kriterium.

11. genomföra ett projekt i syfte att stärka folkbibliotekens och andra aktörers arbete med biblioterapi i Örebro län.

Indikatorer:

- En projektplan är framtagen 2020.
- Antal fortbildningstillfällen.
- Antal projektbidrag som berör biblioterapi.

Litteraturfrämjande verksamhet

2013 lyftes litteratur in som eget konstområde i samverkansmodellen. Uppdraget för Region Örebro läns litteraturfrämjande verksamhet är enligt den regionala kulturplanen att:

- stärka den litterära kulturella infrastrukturen i Örebro län och synliggöra litteratur och litterära upphovspersoner i länet med syfte att främja litteraturen som konstform.
- stärka det litterära skapandet bland länets invånare oavsett bakgrund och kön med ett särskilt fokus på unga.
- genom omvärldsbevakning och kompetensutveckling främja litteraturutvecklingen i länet.
- genom regionalt och nationellt samarbete främja litteraturutvecklingen i länet.

Ett projekt med stöd från Statens kulturråd - Litteratur Örebro län - avslutas under 2020. En viktig del i uppdraget är därför att arbeta fram en mer varaktig struktur för hur det regionala uppdraget ska utformas från och med 2021.

Mål:

Region Örebro län vill 2020–2023 skapa en hållbar och långsiktig infrastruktur för att främja litteratur i hela länet, i samverkan med fler aktörer.

Indikatorer:

- En handlingsplan är framtagen för hur den litteraturfrämjande verksamheten ska genomföras efter projektidens slut.
- Antal samverkanstillfällen med andra aktörer.
- Antal anordnade arrangemang som genomförts med stöd av Region Örebro läns litteraturfrämjande verksamhet.

Sjukhusbibliotek

Sjukhusbibliotek delas in i medicinsk biblioteksverksamhet och patientbibliotek. Båda verksamhetsformerna ingår i regionsamarbetet Eira¹² som drivs av SKRs intressebolag, Inera. Eira syftar till att ge all hälso- och sjukvårdspersonal tillgång till relevant och efterfrågat innehåll, framför allt genom licensavtal för vetenskapliga e-tidskrifter. Sjukhusbiblioteken medverkar även i de användarundersökningar som Eira genomför.

Medicinsk biblioteksverksamhet

De medicinska biblioteksverksamheterna fungerar som kunskapsstöd för sjukhuspersonal och kliniker så att dessa kan utföra sina uppdrag på ett kvalitetssäkert sätt. De medicinska biblioteksverksamheterna är en del av Region Örebro läns forskningsorganisation. På de medicinska biblioteken finns informationsspecialister med hög kompetens, redo att både bistå med sökningar, stöd och utbildning samt att underlätta för hälso- och sjukvårdspersonalen att smidigt komma åt vetenskapliga resurser när de behöver dem. De medicinska biblioteken är viktiga medspelare i hälso- och sjukvårdens strävan att ge den bästa evidensbaserade vården. Medicinska bibliotek finns på lasaretten i Karlskoga och Lindesberg samt i samverkan med Örebro universitet på Campus USÖ. Ansvarig nämnd för de medicinska biblioteken är Hälso- och sjukvårdsnämnden. Folk tandvården har därtill ett eget medicinskt bibliotek med Folk tandvårdsnämnden som ansvarig politisk instans.

Medicinska biblioteket, Campus USÖ

Sedan 2014 finns ett avtal mellan Region Örebro län och Örebro universitet om leverans av biblioteks- och informationstjänster till Region Örebro län genom

---

¹² Se <https://www.inera.se/tjanster/eira/>

universitetsbibliotekets försorg. Det medicinska biblioteket vid Campus USÖ är därför ett gemensamt bibliotek som är tillgängligt för studenter och forskare vid universitet samt för personal vid Region Örebro län. Biblioteket på Campus USÖ är öppet med bemanning 39 timmar/ vecka, men har även meröppet 112 timmar/ vecka. Meröppet innebär att det är tillgängligt för personal vid Region Örebro län, men obemannat, utöver de ordinarie öppettiderna. Biblioteket på Campus USÖ utgör enligt avtalet en enhet vid Örebro universitetsbibliotek och bemannas av personal från universitetet. Biblioteket ingår i infrastrukturen för samverkan mellan universitet och regionen om medicinsk utbildning och forskning samt utveckling av hälso- och sjukvården i Örebro län.

Det medicinska e-biblioteket är en gemensam stödresurs för forskning för länets tre sjukhus. E-biblioteket är tillgängligt för samtliga anställda vid Region Örebro län. Det administreras av universitetsbiblioteket och kan nås av anställda vid Region Örebro län via webb och intranät.

Enligt universitetsbibliotekets verksamhetsidé ska det bidra till kunskap för säker vård inom Region Örebro län genom att:

- arbeta proaktivt i samarbete med sina målgrupper och med lyhördhet för deras behov
- tillhandahålla och tillgängliggöra relevanta informationsresurser
- ge kvalificerat stöd i informationssökning
- erbjuda en pedagogiskt utformad fysisk och digital lärandemiljö som främjar lärande och kreativitet
- bidra till att regeringens målbild om öppen tillgång till vetenskapliga publikationer och forskningsdata uppnås.

Region Örebro läns påverkan på, och uppföljning av, tjänsteinnehåll och mål för verksamheten sker genom en lokal samrådsgrupp. Region Örebro läns kontaktperson och ombud för samarbetet är en av verksamhetscheferna inom FoU-enheten vid USÖ. Även om huvudmannskapet för det medicinska biblioteket Campus USÖ ligger hos universitetsbiblioteket, och därmed utanför ramarna för biblioteksplanen, påverkar verksamheten andra delar inom regionen. Framför allt när det gäller åtkomsten till det medicinska e-biblioteket som administreras via Campus USÖ. Universitetet är därmed Region Örebro läns viktigaste samverkanspart när det gäller biblioteksverksamhet på regionens sjukhus.

För anställda vid Region Örebro län erbjuder Medicinska biblioteket stöd i:

- undervisning och handledning i informationssökning och publiceringsfrågor,
- litteratursökningar,
- undervisning och support i referenshanteringsprogrammet EndNote,

- fjärrlån av artiklar, böcker och annat material som inte finns på biblioteket,
- inköp av böcker till regionens kliniker och enheter,
- information och utbildning i databaser, artikelsökning och e-böcker med mera till kliniker och primärvårdsenheter.

Biblioteksverksamheten följs upp genom att statistik lämnas till Kungl. Biblioteket. Verksamheten beskrivs i universitetets årliga verksamhetsberättelse och rapporteras vid samrådsmöten med företrädare för Region Örebro län.

Medicinska biblioteket, Lindesbergs lasarett

Det medicinska biblioteket vid Lindesbergs lasarett är en del av dess utvecklingsenhet inom Närsjukvårdsområde norr. Bibliotekarien ansvarar, i samråd med utvecklingschefen och sjuhusstaben, för bibliotekets utformning, innehåll, samverkan och kommunikation med övriga verksamheter på lasarettet samt ekonomi.

Bibliotekarien ansvarar för bokinköp och tidskriftsprenumerationer utifrån budget och önskemål från personalen. Bibliotekariens uppdrag består av två delar. Ett medicinskt bibliotek samt ett patientbibliotek. Biblioteket är bemannat 48 timmar i veckan.

Tillsammans med det medicinska biblioteket i Karlskoga planeras ett byte av gemensamt biblioteksdatasystem under 2020.

Uppdraget är att:

- bidra till att forskning och utveckling inom hälso- och sjukvårdens verksamheter stimuleras.
- medverka till att alla medarbetare inom hälso- och sjukvården har tillgång till medicinsk information.
- medverka till att medicinsk information omsätts i praktisk evidens.
- stödja och underlätta så att klinisk forskning kan bedrivas.
- tillhandahålla ett relevant utbud av medicinsk information genom databaser, tidskrifter och litteratur.
- arbeta för vidareutveckling av tjänster som gör åtkomsten till medicinska resurser för hälso- och sjukvårdens medarbetare enklare.

Biblioteksverksamheten följs upp och utvärderas årligen genom att statistik lämnas till Kungl. Biblioteket samt genom samtal mellan bibliotekarie och utvecklingschef.

Karlskoga Medicinska Bibliotek, Karlskoga lasarett

Det medicinska biblioteket vid Karlskoga lasarett är en del av Närsjukvårdsområde väster och består av en bibliotekarie på heltid och en halvtids biblioteksassistent.

Biblioteket är bemannat ca 26 timmar i veckan.

Medicinska biblioteket vid Karlskoga lasarett

- syftar till att stötta personalen i sin yrkesmässiga kompetensutveckling och att hjälpa studenter inom vårdutbildningarna att hitta kurslitteratur.
- stöttar forskande medarbetare, andra anställda och studerande med litteratur inom sina specialområden med vårdinriktning.
- bedriver utbildning i informationssökning efter förfrågan, för studenter och personal.
- bidrar till forskarnas informationssökning genom att tillhandahålla litteratur och artiklar.

Tillsammans med det medicinska biblioteket i Lindesberg planeras ett byte av det gemensamma biblioteksdatasystemet under 2020.

Biblioteksverksamheten följs upp och utvärderas årligen av genom att statistik lämnas till Kungl. Biblioteket samt genom samtal mellan bibliotekarie och närmaste chef.

Folktandvårdens bibliotek

Biblioteket på Folktandvårdens Centrum för specialisttandvård har ett begränsat antal böcker som kan utnyttjas av all personal inom Folktandvården Region Örebro län. En person är anställd 4 timmar i veckan för att sköta verksamheten.

Verksamheten syftar till att:

- tillhandahålla relevant litteratur (facklitteratur + facktidskrifter) främst för pågående utbildning och forskning samt specialistverksamhet inom Folktandvården, Region Örebro län.
- erbjuda viss kopieringsservice för utbildning och forskning.
- erbjuda läsmiljö (yrkesrelaterad litteratur) för personal inom Folktandvården, Region Örebro län.
- vara en kanal till Medicinska biblioteket/Universitetsbiblioteket.
- vara tillgängligt för personal inom Folktandvården, Region Örebro län.

Uppföljning sker dels inom Folktandvårdens FoUU-organisation, dels i form av regelbundna avstämningar med Medicinska biblioteket/Universitetsbiblioteket.

Patientbibliotek

Patientlagen (2014:821) föreskriver att patienter och närstående ska få möjlighet att medverka vid utformningen och genomförandet av vården, vilket förutsätter att patienterna har tillgång till korrekt information och evidens för att aktivt kunna delta i beslut kring den egna vården. Tillgång till ett välutrustat bibliotek kan vara ett sätt för patienter och anhöriga att kunna inhämta information om sjukdomstillstånd. Patientbiblioteken tillhandahåller därför medicinsk information som är anpassad för personer utan medicinska förkunskaper. Forskning visar att skönlitteratur kan påskynda tillfrisknande och öka patienters och vårdanställdas allmänna välmående

genom läsning, det gäller såväl barn såväl som vuxna. Särskilt i slutenvården kan läsning vara en flykt samtidigt som det kan leda till ökade insikter om den egna livssituationen och nya vägar till välbefinnande. Med patienten i fokus skall patientbiblioteket erbjuda individuell service vilket innebär att det ska finnas möjlighet att låna olika typer av media t.ex. tidskrifter, musik, film eller ett brett utbud av litteratur.

Ansvarig förvaltning för patientbiblioteken är Region Örebro läns Hälso- och sjukvårdsförvaltning. Ansvarig nämnd för patientbiblioteken är Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Patientbiblioteket, Lindesbergs lasarett

Patientbiblioteket vid Lindesbergs lasarett bedrivs i personalunion med det medicinska biblioteket. Den ansvariga bibliotekarien har i stort sett samma ansvarsområden när det gäller medieförvärv och budget.

Patientbiblioteket har i uppdrag att stödja tillfrisknande och ge kulturell stimulans till lasarettens patienter och att stärka patientsäkerheten. Biblioteket är en rekreationsplats på sjukhuset och bedriver uppsökande verksamhet på klinikerna.

Personalen informerar om Myndigheten för tillgängliga mediers tjänst Legimus och lånar ut Daisytalböcker till patienter med funktionsnedsättning. Det finns även en hylla med speciellt lättläst litteratur. För den finsktalande minoritetsgruppen finns sjukvårdsupplysningsbroschyrer och litteratur att tillgå. Det finns även skönlitteratur på engelska.

Karlskoga Patientbibliotek, Karlskoga lasarett

Även patientbiblioteket på Karlskoga lasarett bedrivs i personalunion med det medicinska biblioteket. Syftet med verksamheten är att betjäna ineliggande patienter och personal med litteratur och främja läsande hos personalen. Patientens vistelse på sjukhuset ska lättas upp genom litteraturförmedling.

Personalen informerar om Myndigheten för tillgängliga mediers tjänst Legimus och lånar ut Daisytalböcker till patienter med funktionsnedsättning. Det finns även en hylla med speciellt lättläst litteratur. För den finsktalande minoritetsgruppen finns ett mindre litteraturutbud att tillgå. Det finns även skönlitteratur på engelska.

Patientbiblioteket har även tillgång till annan samhällsinformation och informerar om kulturaktiviteter i kommunen,

Patientbiblioteket, USÖ

Örebro kommun bedriver patientbiblioteksverksamheten på USÖ som entreprenad. Det betyder bland annat att bibliotekspersonalen tillhör Örebro kommun och att patientbibliotekets bibliotekskatalog är en del av Örebro Stadsbiblioteks katalog.

Patientbiblioteket syftar till att vara en del i omvårdnaden, behandlingen och rehabiliteringen av patienterna. Genom att stimulera det friska hos varje patient och erbjuda en möjlighet att låta tankarna ta paus från den egna sjukdomssituationen så främjas patientens tillfrisknande och välmående. Genom att förmedla böcker, musik, konst, film och annan media kan vårdsituationen både för patienter och anhöriga underlättas. I sina lokaler erbjuder patientbiblioteket en stimulerande miljö för avkoppling och rekreation.

Patientbiblioteket ska erbjuda patienter och närstående möjlighet att informera sig om hälsa, sjukdom, vård och behandling som komplement till den information som den vårdgivande personalen ger. Patientbiblioteket vill bli en attraktiv mötesplats för demokrati, information, litteratur och kultur. Fokusområden under 2020 är

- Konventionen om barnets rättigheter
- Nationella minoriteter och mångspråk
- Digitalt först

Utmaningar för verksamheten identifierade av bibliotekspersonalen är behovet av att:

- bygga en lärande organisation med tillitsbaserad styrning
- skapa nya strukturer för verksamhetsutveckling
- utveckla samarbetet med andra enheter så som psykiatri, lekterapi, sjukhusskolan osv.
- utveckla verksamheten på en realistisk nivå utifrån avtal, budget och resurser
- fortsätta utvecklingen av digitala arbetssätt

Patientbiblioteket är tillgängligt för besök 35,5 timmar per vecka. I ett angränsande rum finns möjligheten att läsa dagstidningar redan från klockan 8.00. Verksamheten innehåller bokvagnsronder för patienter som av olika skäl inte kan ta sig till biblioteket. Biblioteket deponerar även böcker på mottagningar, vårdavdelningar och i väntrum. Bibliotekets verksamhet omfattar barn och ungdomars behov av tillgång till media. I biblioteket finns därför en barn- och ungdomsavdelning som samverkar med Lekterapi och lärarna på sjukhuset. I alla avdelningar, mottagningar och väntrum, där barn befinner sig, finns ett urval av media som är anpassat för barn och ungdomar. Till utlåningsverksamheten finns möjligheten att låna konstverk. I ett skyltfönster i anslutning till entrén arrangeras utställningar. I bibliotekets mediasamling finns 40 olika språk representerade.

Patientbiblioteket ansvarar även för biblioteksverksamheten på de rättspsykiatriska avdelningarna i Mellringe. Verksamheten fungerar också som ett arbetsplatsbibliotek för vårdanställda. Patientbiblioteket genomför även egna arrangemang med till exempel författarbesök.

Varje vår sammanställer uppdragstagaren en verksamhetsberättelse. Denna redovisas genom ett uppföljningsmöte med representanter från sjukhusledningen och verksamhetsansvarig för patientbiblioteket. Verksamhetens statistik lämnas även till Kungl. Biblioteket.

Folkhögskolornas bibliotek

Folkbildning är ett samlingsbegrepp för det fria bildningsarbetet. Den bedrivs bland annat inom bibliotek, folkhögskolor och studieförbund med syfte att på ett demokratiskt och jämlikt sätt ge invånarna ny kunskap utanför den traditionella skolvärlden.

Det är Folkbildningsrådet som fördelar och följer upp statsbidrag till landets folkhögskolor. Statens syften med stödet är att:

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin
- bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället
- bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Region Örebro län driver folkhögskolorna i Fellingsbro och Kävesta. Ansvarig förvaltning är Regional utveckling, område Utbildning och arbetsmarknad. På den politiska nivån är Regional tillväxtnämnd ansvarig i dess roll som folkhögskolestyrelse.

I tillväxtnämndens verksamhetsplan lyfts det livslånga lärandet fram och att Region Örebro län bidrar till att det livslånga lärandet stärks samt att fler fullföljer och avslutar sin grundläggande utbildning. Verksamheterna på folkhögskolorna bidrar till en bättre kompetensförsörjning där utbildningsutbudet och efterfrågan matchar varandra. Den regionala utvecklingsstrategins effektmål om Eftergymnasial utbildning och Övergång till högre studier har bäring på folkhögskolornas verksamhet. Folkhögskolebiblioteken är ett verktyg för att nå dessa mål.

Skolbiblioteket, Fellingsbro folkhögskola

Skolbiblioteket spelar en viktig roll i den pedagogiska verksamheten. Biblioteket är centralt beläget, välutrustat och bemannat under större delen av skoltiden. Lärare och

bibliotekarie arbetar tillsammans aktivt med språkutvecklande insatser för att stärka dialog, läsförståelse, läsförståelse och läslust. Samarbete sker även när det gäller undervisning i informationssökning och källtillit. Skolan arbetar för att fördjupa samarbetet mellan biblioteket och de olika arbetslagen för att i högre utsträckning ta till vara bibliotekets pedagogiska potential.

Biblioteket samverkar med andra bibliotek genom att erbjuda låntagare fjärrlån från folkbiblioteken i Lindesberg och Örebro samt från övriga bibliotek via Libris. Biblioteket har åtkomst till Utrikespolitiska Institutets Landguiden via Lindesbergs stadsbibliotek och delar bibliotekskatalog med lasarettsbiblioteken i Karlskoga och Lindesberg. Biblioteket har samma öppettider som skolan, 7.00 till 23.00. Bibliotekarie finns på plats under skoltid fyra dagar i veckan, totalt cirka 30 timmar.

Eftersom folkhögskolan vänder sig särskilt till personer med funktionsvariation ägnas stor uppmärksamhet åt tillgänglighet. Biblioteket har därför ett stort utbud av lättlästa böcker, i många fall med tillhörande ljudbok. Alla som har behov av och är berättigade till att läsa talböcker erbjuds att bli låntagare via Myndigheten för tillgängliga mediers tjänst Legimus. Skolan erbjuder samtliga deltagare inlästa läromedel från Inläsningstjänst.

Skolan har många kursdeltagare med annat modersmål än svenska. Även för dem spelar lättlästa böcker på svenska och engelska, med eller utan ljudbok, en viktig roll. Lexikon tillhandahålls på förekommande språk.

Vid Fellingsbros folkhögskolas verksamhet i Örebro finns ett mindre bibliotek.

Skolbiblioteket vid Fellingsbro folkhögskola syftar till att:

- utgöra en pedagogisk resurs för kursdeltagare och personal
- främja deltagarnas språk- och kunskapsutveckling
- väcka läslust och stimulera till läsning
- väcka nyfikenhet och ge förutsättningar för ett aktivt och kritiskt kunskapssökande
- vara en resurs för pedagogernas utveckling, lärande och fortbildning, både individuellt och som grupp
- spegla skolans profil med inriktning mot personer med funktionsvariation
- spegla skolans kurser
- spegla statens syften med folkbildningen

Verksamhetsmål för skolbiblioteket vid Fellingsbro folkhögskola är att:

- utveckla samarbetet med den pedagogiska personalen för att stödja kursdeltagarnas läslust och kunskapsbyggande.

- utöka de läsfrämjande insatserna och arbeta strukturerat med att stärka läsförmåga, läsförståelse och läslust.
- handleda och undervisa deltagare och pedagoger i informationssökning och källtillit.
- tillhandahålla ett aktuellt och varierat utbud av både tryckta och elektroniska medier, inklusive olika databaser.
- erbjuda ett stort urval av lättlästa böcker.
- erbjuda inlästa läroböcker via Inläsningstjänst.
- erbjuda alla som är berättigade möjlighet att ta del av Legimus talböcker.
- erbjuda stöd även till distansstuderande.
- anpassa mediebeståndet till skolans kurser och profil samt till folkhögskolans prioriterade områden.
- synliggöra andra kulturer genom inköp av skönlitteratur från olika delar av världen.
- vara öppet och i huvudsak bemannat under skoltid.
- samarbeta med andra bibliotek för kompletterande medieförsörjning.
- tillhandahålla väl fungerande datorer för informationssökning.

De områden skolbiblioteket kommer att fokusera på de närmaste åren är att:

- vidareutveckla och ytterligare stärka samarbetet med den övriga pedagogiska personalen
- väcka lust och intresse för läsning bland deltagarna på skolan
- hitta lättlästa faktaböcker för vuxna

Uppföljning sker i ledningsgruppen, på arbetslagsmöten med övriga pedagoger samt i medarbetarsamtal.

Skolbiblioteket, Kävesta folkhögskola

Kävesta folkhögskolas bibliotek verkar i första hand inom litteratur, bildning och utbildning. Biblioteket är en plats där deltagarna kan söka information till skolarbete eller för egen förkovran i form av facklitteratur, skönlitteratur eller tidskrifter. Biblioteket är öppet alla vardagar mellan 8-17. Internatdeltagarna har tillgång till biblioteket även på helger och kvällar till 22. Biblioteket är bemannat av biblioteksansvarig cirka 3 timmar/vecka.

Biblioteksansvarig medverkar tillsammans med folkbibliotekspersonal i aktiviteter i samarbete med region Örebro läns litteraturfrämjande verksamhet. Genom ämnet Vetenskaplig förberedelsekurs (VFK) gör deltagare på allmän kurs och personal på skolan studiebesök på bland annat universitetsbiblioteket och olika arkiv för information om källor och informationssökning. Skolans profilkurs Konst- och form

har samarbete med Kumla bibliotek vid konstutställningar, vilka skolans övriga kurser även besöker.

Biblioteket erbjuder deltagare med läsnedsättning ett konto på talbokstjänsten Legimus. Samtliga deltagare har tillgång till Inläsningstjänst för läromedel. Biblioteket har även en del lättläst litteratur samt ljudböcker på cd-skivor. Skolan erbjuder olika tekniska verktyg som kan underlätta för deltagare med läs/skrivsvårigheter, exempelvis Smartpen och ClaroRead. Biblioteket har en tyst avdelning avsedd att ge möjlighet till att sitta i lugn miljö och läsa eller arbeta med uppgifter.

Skolan har av utrymmesskäl inte litteratur på de nationella minoritetsspråken, men försöker tillgodose efterfrågan om det skulle finnas behov. Biblioteket har lexikon på ett antal olika språk, däribland persiska och arabiska. I biblioteket finns även litteratur på lättläst svenska.

I den praktiska verksamheten är syftet med biblioteket att:

- tjäna som en lugn studieplats för skolans deltagare
- erbjuda vägar till informationssökning och fördjupning vid skolarbeten
- skapa läslust och möjligheter till läsning för skolans deltagare och personal
- ge förutsättningar för ett aktivt och kritiskt kunskapssökande och i detta vara en del i att främja demokratin
- spegla skolans kulturprofil, det vill säga skolans olika kurser,
- deltagarna känner sig delaktiga i bibliotekets verksamhet, exempelvis genom möjlighet att påverka inköp av litteratur.

Utvecklingsmål är att:

- utveckla arbetet med att tillgängliggöra resurser och databaser digitalt
- arbeta med informationssökning och källkritik för skolans deltagare och personal
- sprida information om de möjligheter som finns till läsning för alla
- bredda mångfalden i utbud av böcker, däribland litteratur från olika delar av världen.
- undersöka möjligheter för och utöka samverkan med andra bibliotek
- lyfta frågan om hur biblioteket ska kunna användas av personal och deltagare på skolan. I samband med detta även formulera en verksamhetsplan för verksamheten.

Uppföljning av målen sker i samband med att ny biblioteksplan förbereds.

Uppföljning

Biblioteksverksamheterna följer upp sina mål i biblioteksplanen var och en för sig i de system för internkontroll som är relevant för respektive enhet.

FÖRSLAG

Källor

Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län. Regional utvecklingsstrategi 2018 – 2030

Örebro läns kulturplan 2020 – 2023

Region Örebro läns Omvärldsrapport 2020

God, jämlik och jämställd hälsa i Örebro län. Regional handlingsplan 2019 – 2022

Policy för Region Örebro läns arbete med kvalitet och utveckling

Handlingsplan för funktionshinderfrågor 2018 – 2020 (Region Örebro län)

Demokratins skattkammare. Förslag till nationell biblioteksstrategi (Kungl. Biblioteket)

Sjukhusbibliotek 2019 – för säkrare vård (Kungl. Biblioteket)

Nationella minoriteter, urfolket samerna och biblioteken. Lagar, konventioner och minoritetspolitik (Kungl. Biblioteket)

Kungl. Bibliotekets biblioteksstatistik

Funktionshinder och delaktighet. Positionspapper (SKR)

Bibliotekslagen (2013:801)

Styrkraft i funktionshinderspolicen, SOU 2019:23

Diskrimineringslagen (2008:567)

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

Patientlagen (2014:821)

Språklagen (2009:600)

FN: deklaration om mänskliga rättigheter

FN:s folkbiblioteksmanifest

FN:s konvention om barnets rättigheter

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Bilaga 1: Bibliotekslag (2013:801)

1 § I denna lag finns bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet. Det allmänna biblioteksväsendet består av all offentligt finansierad biblioteksverksamhet och utgörs av:

1. folkbibliotek,
2. skolbibliotek,
3. regional biblioteksverksamhet,
4. högskolebibliotek,
5. lånecentraler, och
6. övrig offentligt finansierad biblioteksverksamhet.

Ändamål

2 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Ansvarsfördelning

3 § Bibliotekshuvudmän är kommunerna, regionerna, staten och, i fråga om vissa skolor, enskilda.

1. För folkbibliotek ansvarar kommunerna.
2. För skolbibliotek ansvarar kommuner, regioner, staten eller enskilda huvudmän i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. skollagen (2010:800).
3. För regional biblioteksverksamhet ansvarar regionerna och de kommuner som inte ingår i en region.
4. För högskolebibliotek vid universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434) ansvarar staten.
5. För lånecentraler ansvarar staten.
6. För övrig offentligt finansierad biblioteksverksamhet ansvarar den som enligt särskilda bestämmelser är huvudman för verksamheten.

Om ett kommunalt eller statligt bibliotek drivs av någon annan än huvudmannen ansvarar huvudmannen för att den som driver biblioteket följer bestämmelserna i denna lag.

Prioriterade grupper

4 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska.

Folkbibliotek

6 § Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

7 § Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

9 § På folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform.

Första stycket hindrar inte att folkbiblioteken tar ut

1. ersättning för kostnader för porto, fotokopiering och andra liknande tjänster, och
2. avgift för de fall låntagare inte inom avtalad tid lämnar tillbaka det som de har lånat.

Skolbibliotek

10 § Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Regional biblioteksverksamhet

11 § Varje region och de kommuner som inte ingår i en region ska bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet.

Högskolebibliotek

12 § Det ska finnas tillgång till högskolebibliotek vid alla universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434). Dessa bibliotek ska svara för biblioteksverksamhet inom de områden som anknuter till utbildning och forskning vid universitetet eller högskolan.

Lånecentraler

13 § För en kompletterande informations- och medieförsörjning ska det finnas en eller flera lånecentraler.

Samverkan

14 § I syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka.

15 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna till varandras förfogande.

Skyldigheten att avgiftsfritt ställa litteratur till förfogande gäller inte för folk- eller skolbibliotek.

16 § Bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar hindrar inte att folk- eller skolbibliotek avgiftsfritt ställer litteratur till förfogande för ett bibliotek i det allmänna biblioteksväsendet som är beläget utanför kommungränsen.

Biblioteksplaner

17 § Kommuner och regioner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Uppföljning

18 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet.

Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.

FÖRSLAG